

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA
"DR. FRANC SUŠNIK"
NA GRADU 1

2390 RAVNE NA KUROŠKEM

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

SEDAJ AKTUALNO

Dolga, ostra in s snegom bogata zima, je delo v gozdovih Gozdnemu gospodarstvu in gozdnim posestnikom zelo otežila. Obilne snežne padavine so pri nizkih temperaturah primrzile na krošnje in povzročile lomljenje drevja. Takšne razmere so bile, predvsem v nižjih legah, po vsej Sloveniji. Ocenjujemo, da je v Sloveniji polomljenega čez pol milijona kubikov lesa, pri nas pa v vseh gozdovih okrog dvajset tisoč kubikov.

Celo pomladansko obdobje je Gozdno gospodarstvo upravljalo te snegolome in bomo z njimi končali šele koncem tega meseca.

Takšne razmere vplivajo v Sloveniji na večjo ponudbo gozdnih sortimentov kot je povpraševanje po njih. Zaradi takšnih razmer cene, predvsem slabšim sortimentom, padajo, nekateri kupci pa dobave celo odpovedujejo.

Dolga zima je vplivala tudi na nadpovprečno porabo denarja za pluzenje cest, zato bo za nadaljnje vzdrževanje potrebno zbrati dodatna sredstva. Vsi si prizadevamo ohraniti, z rednim vzdrževanjem, naše gozdne ceste v čim boljšem stanju in tako zagotoviti njihovo celoletno prevoznost.

Gozdno gospodarstvo je pripravilo tudi vse potrebno za ustanovitev invalidskega podjetja, katerega vodja je Drago Jurhar. V njem si bomo prizadevali našim invalidom priskrbeti ustrezno zaposlitev. Država nam bo pomagala z olajšavami pri davkih, da bomo tu rentabilno poslovali. O pričetku dela v tej delavnici bomo še poročali.

V preteklih dneh so vlada RS, Gospodarska zbornica in sindikati podpisali socialni sporazum za letošnje leto. Ta predvideva, med drugim, povečanje najnižje plače na 53.500 SIT in omejuje najvišjo na 750.000 SIT Bruto. Določen je višji regres za letni dopust in znaša 102.000 SIT bruto. Gozdarstvo v Sloveniji pa je dolžno svojo panožno kolektivno pogodbo uskladiti s tem sprejetim socialnim sporazumom.

Potrebno bo zavzeto in dobro delo nas vseh v podjetju, da bomo posledice letošnje dolge zime omilili in do konca leta dosegli zastavljene cilje.

Hubert Dolinšek

Uršlja gora vedno zelena, vedno privlačna, vedno enaka, vedno drugačna - Foto: A. Šertel

O DELU ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE

Območni svet Zavoda za gozdove Slovenije je na svoji zadnji seji obravnaval relativno obsežno gradivo s področja dela Območne enote Slovenj Gradec.

Poročilo o delu Območne enote ZGS za leto 1995 je zajemalo izvedbo postavljenega programa za to leto. Če je bilo leto 1994, ko je bil Zavod za gozdove Slovenije ustanovljen, predvsem leto organizacijskega, kadrovskega in materialnega konsolidiranja, je bilo preteklo leto iskanje optimalnega delovanja javne gozdarske službe in operativno oblikovanje modela vseh subjektov v bozdarstvu.

Strokovno operativno sodelovanje z drugimi pravnimi subjekti pridobiva okvir ustaljenega in permanentnega sodelovanja, čeprav posamezni pravni subjekti v gozdarstvu še vedno vse preveč časa porabijo za iskanje utemeljenih ali neutemeljenih pristojnosti na osnovi nedorečenih zakonskih in podzakonskih aktov. Z gotovostjo je mogoče trditi, da se je vse preveč časa in energije porabilo za medsebojno določanje relacij znotraj gozdarstva. Entropija gozdarstva je bila v preteklem letu previsoka.

Generalna ocena preteklega leta je bila, da je višina proračunskih sredstev za vlaganje v gozdove še vedno odločno prenizka. Po sprejetem Programu razvoja gozdov v Sloveniji je bilo po sicer progresivnem oblikovanju proračunskih virov zagotovljeno samo 2/3 potrebnih sredstev, kar bo v slovenskih gozdovih pustilo trajne in daljnosežne posledice. Območna enota ZGS je obseg programa dela z vidika razpoložljivih sredstev izvedla v celoti, v nekaterih segmentih, kjer so bila na razpolago še neporabljena proračunska sredstva na nivoju države, ga je celo presešla. Izvedba programa vlaganja v gozdove pa v primerjavi z letom 1994 vendar kaže pozitivne trende, saj je bil obseg gojitvenih in varstvenih del v zasebnih gozdovih večji za 32%, v državnih pa za 23%.

Operativni program vzdrževanja gozdnih prometnic, ki ga je izdelala Območna enota ZGS v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, je bil izveden skladno z višino razpoložljivih sredstev. Izvajalci so bili izbrani na javnem razpisu, ki so ga organizirale lokalne skupnosti in Območna enota ZGS, zato so bila razpoložljiva sredstva najbolj gospodarno porabljena. Zaradi specifičnosti koroške krajine in potrebnega zimskega vzdrževanja zaradi povezav z dolino, je bilo sistemskih virov (proračunska sredstva in pristojbina za gozdne ceste) za 1970 km gozdnih cest na Koroškem premalo. Razpoložljiva sredstva so zadostovala samo za najnujnejša interventna vzdrževa-

nja in sanacijo škod po neurju, njihova višina je dosegla le 32% potrebnih sredstev po kalkulaciji potrebnih vzdrževalnih stroškov Zavoda za gozdove Slovenije. Zaradi navedenih dejstev bo potrebno iskati sistemsko rešitev na državnem nivoju, ki bo optimalno zajemala specifično potreb in dejanskega stanja gozdnih prometnic v pestrem in različnem slovenskem prostoru.

Program dela s področij, ki so vezani na delo stroke in ne na finance, je bil v celoti izveden. Območni svet ZGS je podal soglasje k gozdnogospodarskima načrtoma Radlje - levi breg in Radlje - desni breg ter določil osnutek načrta gozdnogospodarske enote Mislinja. Obravnaval je osnutek letnega lovskogojitvenega načrta za lovsko leto 1996/97, kar z zgoraj navedenim omogoča načrtovano dinamiko izvedbe del na tem področju.

Stiki z lastniki gozdov in javnostjo, interno in eksterno usposabljanje, krepitev splošnokoristnih funkcij gozdov so področja, kjer so bili v primerjavi z letom 1994 najopaznejši pozitivni trendi. Obseg nalog s tega področja je prevelik in ga v tem prispevku ni mogoče predstaviti, vendar predstavlja soliden temelj, ki ga bo mogoče nadgrajevati. Kvalitetna komunikacija in dialog z lastniki gozdov je dolgoročna in trajna naloga, ki se je strokovni delavci Zavoda za gozdove Slovenije včasih premalo zavedamo.

Bralcem je potrebno pojasniti, da Zavod za gozdove Slovenije z izvedbo programa zagotavlja samo racionalno in strokovno porabo proračunskih sredstev, ki jih preko Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano določa republiški proračun, nikakor pa s temi sredstvi ne razpolaga, niti ne vpliva na njihovo višino. Višina sredstev, namenjena delovanju gozdarske stroke in vsem vlaganjem v gozdove je na žalost v pristojnosti političnih struktur in parlamenta. Samo preko političnih strank in poslancev koroške regije je mogoče vplivati na njihovo višino.

Namesto zaključka naj poudarim, da so člani območnega sveta ZGS ugotovili, da je bilo delo Območne enote ZGS v letu 1995 zelo uspešno.

Vsekakor je izvedba programa, kljub težki finančni situaciji, rezultat konstruktivnega dela območnega sveta ZGS, dobrega sodelovanja vseh pravnih subjektov gozdarstva in dobrega gospodarjenja velike večine lastnikov gozdov.

Spec. Milan Tretjak

TEDEN GOZDOV 1996

Naše letošnje aktivnosti v sklopu tedna gozdov so se začele že v začetku meseca aprila, ko smo skupaj z OŠ izvedli prve naravoslovne dneve.

Letošnja izbira aktivnosti je bila zelo pestra, saj smo sodelovali v 15 naravoslovnih dneh, ki so imeli zelo različno vsebino: učence 7. in 8. razredov so zanimale predvsem ekološke teme. V okviru svojih projekt-nih tednov so pripravili tudi poročila o onesnaženosti gozda, kakovosti vode in podobno (1. in 2. OŠ Slovenj Gradec).

V nižjih stopnjah so spoznavali predvsem ptice, ki žive v gozdu in življenje gozda. OŠ Prežihovega Voranca z Raven je sodelovala na sejmu učil v Ljubljani, kjer je skupaj z gozdarji predstavila Malo učno pot na Navrški vrh, za katero so pripravili tudi novo izdajo vodnika.

Izdali so tudi glasilo Samorastnik, na temo Gozd.

Pravkar poteka akcija za izbiro najboljšega spisa učencev 4. razredov na temi: Poslušam drevo in Skrivnostna bitja gozda. Sodelujejo učenci iz celotne koroške regije, prejeli pa smo že preko 20 literarnih prispevkov in pesmi, o katerih razmišljamo, da bi jim namenili celo številko internega glasila.

Prav ob koncu TEDNA bomo pripravili svečano podelitev nagrad, ki jo bomo zaključili z obiskom učne poti. O tem bomo pripravili prispevek na Koroškem radiu in na podelitev povabili tudi novinarje.

Ljudmila Medved, dipl. ing. gozd.

PEŠČENA URA

Tisti trenutek, ko se rodiš
Nekdo (z veliko se piše),
obrne uro peščeno, ki
novo ti pot življenja zariše.

Pesek prav fini rahlo drsi
skozi grlo stekleno,
hitijo trenutkov, izteka se čas,
življenje odteka nekam v megleno.

Kako bi ustvarili sile neznane,
ki pehajo nas na konec poti?
Ura peščena nima prepreke,
pesek zares že h kraju polzi.

Marija Omulec

GOZDNO GOSPODARSTVO USTANAVLJA INVALIDSKO PODJETJE

V zadnjih letih, ko so se razmere v gospodarstvu bistveno spremenile zaradi denacionalizacijskih postopkov, smo v GG začeli pospešeno urediti zamisel o ustanovitvi nove družbe, ki bo zaposlovala naše invalide. V podjetju je povprečno zaposlenih 20% invalidov, ki v glavnem nimajo ustreznega dela v osnovni dejavnosti, zato so nekateri doma na čakalju, drugi v staležu, nekaj pa je razporejenih na lažja dela. V maju letos je bilo stanje po enotah naslednje:

Mislinja 6 invalidov; CLS Otiški vrh 2; TIS Pameče 9; Črna 6; Radlje 7 (od tega sta dva na prekvalifikaciji in ju financira SPIZ); Slovenj Gradec 3; Gradnje 4, Uprava GG 3; skupaj 40 invalidov.

Priprave za ustanovitev nove družbe z imenom GG-INPO d.o.o. so v polnem teku. Vloga in spremljajoča dokumentacija je že na registrskem sodišču. GG je že tudi poslal vso potrebno dokumentacijo strokovni komisiji za ugotavljanje pogojev in podelitev status invalidskega podjetja pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, ki ugotavljajo izpolnjevanje pogojev za ustanovitev takega podjetja (delovni prostori, naprave, kadri). Nova družba lahko začne delati takoj, ko bo na sodišču registrirana, bonitete iz naslova invalidskega podjetja (delež pri minimalnem OD in pri prispevkih) pa lahko začne uveljavljati, ko pridobi status, ki ga podeljuje vlada.

Po informacijah Republiškega zavoda za zaposlovanje je vlada začasno prenehala izdajati soglasja za podelitev statusa invalidskega podjetja.

Ne glede na določene ugodnosti, ki jih ima invalidsko podjetje, mora poslovati po načelih tržnosti, mora svoje storitve ali proizvode prodati in s tem pridobiti dohodek. Tako podjetje lahko zaposluje poleg invalidov tudi zdrave delavce, vendar je predvideno razmerje 60% zdravih in 40% invalidnih delavcev.

Po elaboratu je predvidenih več vrst dejavnosti. Glede na trenutne možnosti in pogoje bi lahko prenesli v novo družbeno dejavnosti:

1. gojitvena dela:
Delavci bodo vključeni v organizacijsko že obstoječe enote. Te sku-pine bodo opravljale poleg gojitvenih del tudi vzdrževalna dela na cestah. Predvideno bo na teh delih zaposlenih 15 delavcev.
2. izdelava lesene embalaže:
Dejavnost bo organizirana na skladišču Meles, ki ima za to primeren prostor in surovino. Tu bosta zaposlena 2 delavca.
3. proizvodnja gred:
V Otiškem vrhu na liniji za profiliranje lesa bo tekla proizvodnja tramičev in opravljanje storitev. Zaposlenih bo lahko 5 delavcev.
4. kovinski izdelki:
Program bo organiziran na TIS v strojni proizvodni delavnici. Zaposlenih bo 7 delavcev.
5. varovanje premoženja:
Na TIS bo organizirana vratarska služba z receptorji in pralnica tovornih vozil. Tu bo tudi urejeno parkirišče za tovorna vozila. Predvidoma bo za ta dela zaposlenih 5 delavcev.
6. vodenje in administrativna dela:
Družbo bo vodil direktor. Zaposlena bosta še delavca za komercialne storitve, organizacijo in pripravo dela ter za tajniška in administrativna dela; skupaj trije delavci.

Glede na pogoje in stanje na tržišču bi v tem trenutku lahko začeli izvajati našete programe. V zamislih so še nekatere druge dejavnosti, vendar pa bo za njih potrebno usposobiti ljudi.

Strokovna dela z invalidnimi osebami (zdravstveno, socialno in psihološko delo) bo podjetje reševalo preko Centra za rehabilitacijo invalidov Celje. Ta bo:

- preverjal ustreznost razporejanja invalidnih delavcev,
- preverjal ustreznost proizvodnih programov in opreme, po potrebi tudi prilagajal opremo in postopke posameznikom in skupinam,
- zagotavljal funkcionalno usposabljanje mentorjev za delo z invalidnimi osebami,
- zagotavljal povezovanje z ostalimi dejavniki, ki sodelujejo v procesu rehabilitacije (SPIZ, izobraževalne organizacije, zavodi za zaposlovanje, zdravstvo in drugi),
- zagotavljal odprtost podjetja za usposabljanje in zaposlovanje mladih, še nezaposlenih invalidnih in težje zaposljivih oseb.

Invalidi, ki bodo vključeni v novo družbo bodo prav tako zaščiteni pred izgubo dela, kot so do sedaj. GG se bo s posebno pogodbo obvezal, da jih ponovno zaposli, če bi nova družba prišla v stečaj.

Ida Robnik

ADI KOLAR 1920-1996

Rodil se je 8. 4. 1920 v Celju. Ker je bil oče železniški postajenačelnik, se je Kolarjeva družina selila iz kraja v kraj, kakorkoli je očeta pač zahtevala služba. Tako se je dveletni Adi znašel v Pesnici pri Mariboru, kasneje v Ponikvah, osnovno in meščansko šolo pa je že obiskoval v Slovenj Gradcu.

Čez nekaj časa so se Kolarjevi preselili v Mislinjo, Adija pa je po končani meščanski šoli vabil v svoje širjave svet.

Adi je imel izreden smisel za tehniko, bil je natančen, spoštoval je red in lepoto. Da bi zadostil svojim vzgibom, si je nad vse želel prepluti morja, veliko doživeti, vedeti in videti. Da bi svoje želje uresničil, je iskal pot do študija in seveda tudi zaposlitve pri ladjedelništvu. Gmotne razmere mu tega niso dopuščale, kljub vsemu pa je v Boki Kotorski končal pomorsko trgovsko akademijo.

Dvajsetletni kadet se je vrnil v Mislinjo in čakal na vpoklic k vojakom. To se ni zgodilo, saj je prej zajela našo deželo druga svetovna vojna. Oktobra 1941 se je Adi s kolegom Zdravkom Čebularjem in Ernestom Prevolnikom odločil za pot v partizane. Da bi okupatorju naredili čim več škode, so na Graški gori razstrelili električni daljnovid, da bi tako otežili delo v velenjskem premo-govniku.

Naslednje zime so na Dolenjskem popolnili prve partizanske vrste in spomladi 1942 so na Pugledu izbrali Adija za komisarja v drugem bataljonu Druge grupe odredov. Ukazali so jim čez Gorenjsko nazaj na Štajersko. Nekje pri Kofcah pod Košuto so naleteli na nemško zasado, ki jih je večino pobila in ujela. Nad ujetim Adijem so se nemški oficirji še posebej navduševali, saj jim je priznal, da je partizanski komisar. Povedal jim je tudi, da je njegovo partizansko ime Zvone - sicer pa so vse te podatke našli v njegovi komisarjski torbi.

Za Adija se je pričel križev pot. Zvezanega in otovorjenega z njegovim in nahrbtniki drugih, so ga odvedli v blejske zapore in naprej v Begunje. Neusmiljeno pretepanje in stradanje mu ni načelo njegove volje in ponosa. Ko so ga, trpinčenega, vprašali, kaj bi on naredil z njimi, če bi vlogi zamenjali, jim je odgovoril: "Storil bi z vami enako, kot boste storili z menoj vi." Obljubili so mu, da ga ne bodo ustrelili, ker jim mora še prej povedati, zakaj je odšel med partizane? Zbral je svojo samozavest in pokončnost ter jim rekel: "Vaši streljajo naše ljudi brez vzroka. Zato sem se odločil za to pot!"

Marca 1943 so nekaj jetnikov iz Begunj odpeljali v taborišče Dachau. Adi je bil med njimi. Volja, upanje, skrajna vzdržljivost in redke mamine pošiljke hrane, so ga držale pokonci. Ko so izselili v taborišče še mamo in pravzaprav vso Kolarjevo družino, mu je ostalo le še upanje in pokončnost. - Vso medvojno trpljenje Kolarjeve družine je pred leti doživeto opisal Adijev brat Marjan v knjigi Križi in zvezde.

Po koncu vojne so iz vsake države prišli iskat svoje. Slovencev ni prišel iskat nihče. Tudi sicer takratna naša povojna oblast Adiju ni segla z navdušenjem v roko. Kot bi se ga nekaj držalo... Morda preveč taboriščnega vonja, ki se ga je navlekel skozi dolga tri leta. Morda bi bilo komu bolj všeč, če bi se ne vrnil... Čudna so včasih razmišljanja ljudi o kom in še bolj zapletena, kadar se pletejo med njimi.

Po nekaj letih pisarniškega dela na mislinjski žagi in drugod, se je Adi poročil z ženo Danico in čez čas sta si v Slovenj Gradcu postavila svoj dom. Znašel se je med gozdarji in ostal med njimi vse do svoje upokojitve, pred osemnajstimi leti. Pri Gozdnem gospodarstvu je opravljal delo geodeta. Za to delo se je izpopolnil v Zagrebu in pri taksaciji opravil ogromno terenskega dela. Rad je delal v naravi. Narisal in za tisk je pripravil vse osnovne delovne karte, ki so služile in še služijo gozdarjem za delo na terenu. Za vse to mu bodo gozdarji še dolgo hvaležni.

Adi je bil zaželen vsepovsod: pri delu, pri pogovoru in družabnosti. Bil je priden, duhovit in odkrit in vedno je tresel naokrog optimizem.

V imenu koroških gozdarjev: Adi, za vse hvala lepa!

Andrej Šertel

Možnosti povečanja prireje govejega mesa na ekstremno višinskem področju Mežiške doline

V Mežiški dolini pokriva travnati svet več kot 75% kmetijskih površin. Naravni pogoji, kot so klima, razgibanost terena, strme lege, otežujejo pridelovanje žit, okopavin in tudi koruzne silaže. Nudijo pa ugodne pogoje za rast travinja. Velik del kmetij - okrog 60 - pa se jih nahaja v zelo ekstremnih razmerah. To so kmetije z nadmorsko višino od 900 do 1300 m.

Značilnost tega kmetijskega sveta so dolge zime, skrajšana vegetacija in hladnejša poletja. Zaradi tega je kmetijska pridelava zelo otežena, dražja, več je ročnega dela. Za te kmetije je značilno, da se ukvarjajo z govedorejo, kot glavni prihodek pa jim predstavlja gozd. Tudi odstotek čistih družinskih kmetij je na tem območju največji. Kmetije so v obliki celkov in razplagajo s travnatim svetom od 8 do 15 ha. Odkup mleka na tem področju ni organiziran, saj so kmetije oddaljene od potrošnih centrov. V preteklosti se je veliko teh kmetij ukvarjalo tudi z ovčerejo. Ta dejavnost je zamrla, zdaj pa ponovno oživlja.

Povečanje prireje govejega mesa s pravim pristopom je možno tudi na tem območju. In nenazadnje bo izgled krajine ostal isti, s tem pa bo tudi zaraščanje kmetijskih površin manjše. Ker v prireji govejega mesa predstavlja krma in nakup telet okrog 75 - 80% stroškov, je potrebno zelo racionalno izkoristiti naravne danosti. To pa so travniki in ponekod tudi planinski pašniki. Kot osnova in doma pridelana krma sta seno, travna silaža in v poletnem času paša.

Ena izmed oblik prireje govejega mesa na tem območju je lahko reja krav dojilj z dopitanjem telet na višjo težo.

Osnovne značilnosti reje krav dojilj

Reja krav dojilj je dohodkovno zelo ekstenzivna panoga v govedoreji. Vendar pa obstajajo tudi prednosti takšne reje, predvsem je manj dela, manjši stroški, manjša zahtevnost reje in zelo dobro izkoriščanje travne površine. Kot kravo dojiljo pa lahko uporabimo vsako kravo, samo da daje od 8 do 12 litrov mleka na dan. Primerne so krave z velikim okvirjem. Ker na tem območju prevladuje rjavo govedo in pa tudi svetlo lisasto, ne kaže spreminjati pasemskega sestava. Smotrno pa bi bilo gospodarno križanje krav dojilj z mesnimi pasmami kot so šarole, limuzin, dobri rezultati pa se kažejo tudi z blondakviten pasmo in belgijsko plavo govedo.

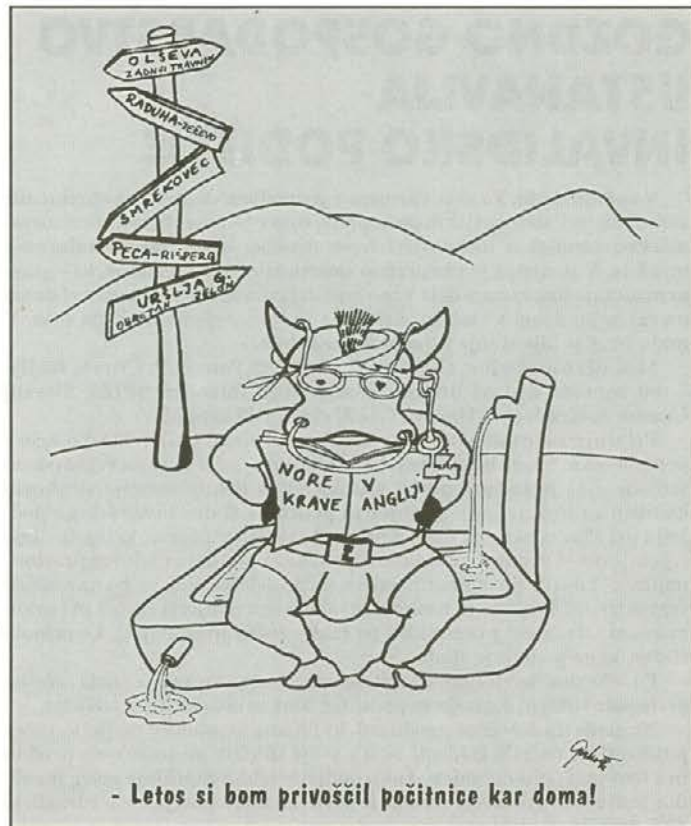
Najprimernejši čas telitve pri kravah dojiljah so pozno zimske telitve ali zgodnja spomladanska. Ker je pričetek paše na tem področju šele v zadnji polovici maja, bi bilo primerno, da gre takšno tele vsaj en mesec staro na pašo. V tem času pa se vzpostavi tudi pristen odnos mati - tele. Krave dojilje s teleti se lahko tako pasejo celo pašno sezono. Ob dobri paši lahko takšna teleta priraščajo tudi do 1000 g na dan. Dokrmeljevanje krav s koncentri v tem obdobju ni potrebno, dodajamo samo minerale.

Ker je ob sesanju telet materinski nagon zelo močan, marsikatera krava ne kaže znakov pojatve, zato je zelo priporočljivo uvesti tudi sezonski naravni pripust. Seveda pa je to v manjših čredah lahko tudi velik problem. Lahko pa bi se takšen pripust organiziral na planinskih pašnikih, kjer bi bilo tudi število krav veliko večje.

Kravam, ki dajejo več kot 12 l mleka, lahko dodamo še eno tele. Najbolje je, da se tele doda 3-5 dan po telitvi in naj bo nekaj dni starejše in tudi večje. Takšno tele je tudi bolj agresivno. S poskusi je bilo dokazano, da krava z dvema teletoma daje tudi 40% več mleka. Prav tako pa tudi prirastek takšnih telet nič kaj ne zaostaja, kot če bi imela krava ob sebi samo eno tele. Ob koncu pašne sezone takšna teleta dosežejo tudi težo 250 kg in več. Glavni in edini proizvod takšne rjee je tele. Smotrno pa bi bilo to tele, vzrejeno na paši, še spitati na višjo težo.

Pitanje telet na končno višjo težo:

Za pitanje mlade goveje živine na višjo težo lahko uporabimo različne metode in tehnologije. Najpomembnejši načini pitanja so:

1. zelo intenzivno pitanje
2. srednje intenzivno pitanje
3. manj intenzivno pitanje.

Glede same osnovne voluminozne krme pa lahko razdelimo pitanje na naslednje načine:

1. pitanje mladih goved s koruzno silažo
2. pitanje mladih goved s travno silažo
3. pitanje mladih goved s senom
4. pitanje na paši.

Ker so značilnosti tega območja travne površine in pašniki, je zimska osnovna voluminozna krma travna silaža in seno, zato bo to tudi osnovni obrok teh mladih pitanih goved. Glede same intenzivnosti pa lahko prav tako izbiramo. Kakšen način si bo nekdo izbral, je seveda odvisno od vsakega posameznika. Vedeti moramo, da je najbolj ekonomično pitanje zelo intenzivno pitanje. Za takšno pitanje pa je potrebno v obrok vnesti 50 - 70% ŠE iz močne krme. Ker pa na tem območju zaradi prej navedenih pogojev pridelovanje žit in koruze ni mogoče, je lahko takšno pitanje tudi zelo drago. Prav tako pa se trenutno cene močne krme povečujejo. Zato mislim, da bi bilo pametno za to območje uvesti srednje intenzivno pitanje, morda celo manj intenzivno pitanje. S tem pa se lahko delež doma pridelane voluminozne krme v obroku poveča, obrok selahko poceni, podaljša pa se seveda čas pitanja.

Srednje intenzivno pitanje

Konec pašne sezone krav dojilj so teleta spitana na težo 250 - 300 kg. Če se odločimo za srednje intenzivno pitanje, potem te živali pitamo v hlevu do konca pitanja.

Normativ za dnevno količino škrobnih enot znaša 1% žive teže v g + 500 - 800 ŠE. S takšnim načinom pitanja pa se lahko poveča v obroku delež doma pridelane voluminozne krme. Če pridelamo zelo kvalitetno travno silažo in seno, lahko to predstavlja tudi do 80% ŠE. Seveda pa je zelo priporočljivo da vemo, kakšna je voluminozna krma. V zelo slabi voluminozni krmi je lahko do 50% nižja vsebnost ŠE. S tem pa je tudi odvisno, koliko močne krme moramo vnesti v obrok. Ta količina se giblje od 1-3 kg na dan.

Pozabiti ne smemo na beljakovinsko razmerje (preb. Surove beljakovine: škrob), to razmerje naj bi se gibalo 1 : 5-7 (proti koncu pitanja se razmerje širi).

(nadaljevanje na 5. strani)

(nadaljevanje s 4. strani)

Pitanci lahko dnevno priraščajo od 900 - 1100 g na dan. Za zakol pa so biki godni pri 450 - 500 kg, telice pa pri 430 - 500 kg.

S povprečnim dnevnim prirastkom 1000 g na dan bi bili pitanci zreli za zakol še pred pričetkom pašne sezone. Prav tako pa živali, spitate na ta način najbolj ustrezajo zahtevam našega trga.

Manj intenzivno pitanje

S tem načinom pitanja se seveda čas pitanja močno poveča. Vprašljiva pa je tudi ekonomika takšnega pitanja. Prav tako so pri tem načinu pitanci zreli za zakol pri teži 500 - 650 kg in dosežejo starost do dveh let. Telice spitate na takšen način in takšno težo, pa so ponavadi že zelo zamaščene.

Kjer je na razpolago veliko pašnih površin, lahko uporabimo naslednji način pitanja: teleta krav dojijo po koncu pašne sezone pitamo preko zime v hlevu in sicer samo s kvaliteto osnovno krmo, senom in travno silažo. Takšen dnevni obrok vsebuje manj kot 1% žive teže + 200-500 ŠE. Dnevni prirastki so v tem primeru zelo nizki in se gibljejo pod 500 g na dan. Stroški same vzdrževalne krme so zelo visoki, saj se čas pitanja močno poveča.

S pričetkom pašne sezone pa lahko te živali tudi pasemo. Med seboj morajo biti telice in biki ločeni. Zelo primerno je, da takšnim živalim odstranimo rogovje. Biki so zelo teritorialne živali, zato je priporočljivo, da se na enem območju pasejo dalj časa. Poskrbeti moramo tudi za dobro in kvalitetno ograjo. Živali morajo biti na paši noč in dan. Zagotoviti jim moramo le nekoliko sence, vodo in seveda rudnine. Ob dobri paši lahko takšne živali brez dodajanja močne krme priraščajo tudi do 1000 g na dan in so konec pašne sezone zrele za zakol.

Sama kvaliteta klavnih polovic ne zaostaja veliko za drugim načinom pitanja.

Ali se bomo odločili za takšno pitanje, je seveda odvisno od vsakega posameznika in pa tudi od razpoložljivosti travnih površin in pašnikov.

Ker se na tem območju Mežiške doline nahajajo tudi planinski pašniki, pa menim, da se bo ta način pitanja še razširil.

Prednosti takšnega pitanja so: nizka poraba močne krme, izkoriščanje cenejše osnovne krme (seno, travna silaža, paša).

Slabosti pa so: podaljšan čas pitanja, večji stroški vzdrževalne krme, potrebne so večje površine pašnikov, slabši plačilni razred klavnih polovic.

Že na začetku sem omenil, da reja krav dojilj in tudi manj intenzivno pitanje ne prinašata večjega ekonomskega učinka. Ker pa so to kmetije, ki jim predstavlja večji del dohodka gozd ali tudi kakšna druga dopolnilna dejavnost, menim, da je to način, s katerim bi se izgled kulturne krajine ohranil, preprečilo bi se zaraščanje kmetijskih površin, oživljalo bi se planinsko pašništvo in tudi količina spitanih živali ni zanemarljiva.

Vinko Golob, ing. agr.

Legenda:

ŠE = škrobna enota

UTRINKI Z EKSKURZIJE PO NIZOZEMSKI

4. maja je skupina Štajercev, Korošcev in Prekmurcev odpotovala na strokovno ekskurzijo na Nizozemsko. Strokovni vodja in glavni organizator je bil g. Vlado Tumpej - vodja KSS na OZVŽ Ptuj.

Vtisi o tej kmetijsko najbolj razviti deželi so čudoviti. Mislim, da smo za ekskurzijo izbrali najprimernejši čas, saj smo povsod srečevali cvetoča polja tulipanov in hiacint. Poseben vtis pa na človeka naredijo tudi mlini na veter, vodni kanali, ki obkrožajo posamezne parcele ter seveda park KEUKENHOF. Tu lahko na 20 ha površine občudujemo gredice, zasajene s čebulicami vseh vrst. Tiste, ki ta čas ne cvetijo na prostem, pa so vzgojene v rastlinjakih, ki so prav tako del parka.

Naš namen obiska Nizozemske pa ni bil občudovanje cvetja in turističnih zanimivosti, ampak nas je tja vodila želja po spoznavanju njihovega kmetijstva. Program je bil res obsežen. Prav po zaslugi g. Tumpeja in njegovih nizozemskih prijateljev smo si ogledali tri njihove kmetije, živinorejski poskusni center Wolberhove in center za praktično izobraževanje živinorejcev v Oenkerku v Friziji. Bili smo tudi na borzi cvetja in zelenjave. Zanimiv je bil tudi postanek pri vrtnarju, ki prideluje paradiznik v steklenjaku na površini več kot 1 ha. Ta paradiznik pa ne raste v zemlji, ampak na gradanu, to je snov podobna stekleni volni. Vsa hranila in voda se dozirajo s pomočjo računalnika po tankih cevkah v točno določenih koncentracijah k vsaki rastlini posebej. Obiskali smo tudi farmo, kjer mlad kmet redi kar 400 koz sanske pasme. Za kozjerejsko proizvodnjo zaenkrat še ni omejitve, medtem ko so za mleko predpisani kontingenti.

Na kratko bom skušala nanizati zanimivosti o kmetijah, katere smo obiskali. Vse kmetije so v glavnem večje kot naše. Te, ki smo jih videli, so imele od 25 do 105 ha obdelovalne zemlje. Velik delež površin pripada travi, saj marsikje zaradi visokega nivoja podtalnice poljedelska obdelava ni možna. Tako v krmnih obrokih za krave molznice prevladuje travna silaža, ki pa je izredne kvalitete, saj kosijo zelo zgodaj. Osnovni obrok krme zadostuje za 26 l mleka po kravi na dan, šele za proizvodnjo nad to količino dodajajo krmila. Pri nas smo veseli, če dosežemo vsaj 15 l mleka iz osnovne krme. Hlevska povprečja se gibljejo okrog 7.000 l po kravi v eni laktaciji, na poskusnem centru celo 10.000 litrov.

Vsi kmetje zelo skrbno vodijo knjigovodstvo. Ničesar ne delajo na pamet. Zelo važna se jim zdi ekonomičnost vlaganj, oz. določenih ukrepov. Tako npr. ne silirajo v bale, ker se to ekonomsko ne izide - je predrago. Veliko kmetij je s stroji slabo opremljenih, saj se prav zaradi ekonomičnosti raje poslužujejo posebnih servisov,

ki opravljajo določene storitve, npr. siliranje, setev, žetev,... En kmet je v šali dejal, da ima v traktorju manj konjskih moči kot krav v hlevu. Imel je namreč samo en traktor za odvzem silaže.

Morda kot zanimivost še to, da se kmetije na Nizozemskem ne dedujejo tako kot pri nas. Naslednik kmetije od očeta oz. prejšnjega lastnika odkupi (okrog 60% tržne vrednosti). Za to dobi seveda ugoden kredit. Starši se po prodaji kmetije odselijo in mlada generacija nato sama gospodari.

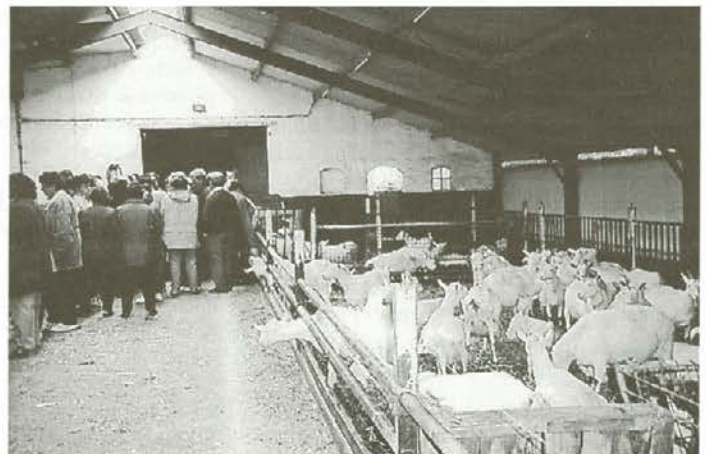
Za samostojno delo so dobro usposobljeni, saj imajo zelo dober sistem šolanja. O tem smo se prepričali na centru za praktično izobraževanje živinorejcev v Oenkerku v Friziji. Sem prihajajo mladi na vseh stopnjah izobraževanja. Njihove kmetijske šole namreč nimajo lastnih posestev, zato pa država podpira ta center, ki je res naj sodobnejše opremljen. Tu se mladi naučijo praktično vsega kar za delo na kmetiji, oz. Farmi potrebujejo. Opravljajo najosnovnejša dela v hlevih, naučijo se molsti, obrezovati parklje, osemenjevati, pripravljati krmo (košnja, siliranje,...) Tu opravijo tudi izpit za delo s traktorjem in priključki. V sklopu centra je še sirarna za izobraževanje sirarjev. Pri njih je bilo na praksi že tudi nekaj slovenskih kmetov, ki sedaj uspešno delajo in prodajajo sir.

Prav tako kot proizvodnja je tudi prodaja pridelkov in izdelkov v samem vrhu. Kmetijstvo je na Nizozemskem v takšnem obsegu, da spominja na industrijo. Proizvodnji primerna je zato tudi prodaja. Sire, cvetje, zelenjavo, živino... prodajajo na borzah ali avkcijah. Tu se obračajo ogromne količine pridelkov. Lahko rečem, da so Nizozemci res strokovnjaki na področju pridelave - proizvodnje in prodaje.

Za konec bi rekla morda le še to, da je vse, kar je napisano le drobtinica tega, kar smo videli. Če boste imeli priložnost kdaj v naslednjih letih obiskati to deželo, si poskusite najti čas. Res ne moremo direktno kopirati njihovega kmetijstva, človek pa vendarle dobi kakšne nove ideje in vzpodbude za svoje nadaljnje delo. Tudi njihova natančnost in doslednost sta nekaj vredni.

Mislim, da nikomur, ki je bil z nami, ni bilo žal ne časa in ne denarja.

Bernarda Ravnjak

Tudi na Nizozemskem vse več mleka s kozjih farm

HOTULJC JOŽE IN OJSTRIČANKA ALBINA USPEŠNO GOSPODARITA NA OJSTRIŠKIH STRMINAH

Star slovenski pregovor, ki pravi: "Kmet para vole, Bog pa ljudi!" vsaj kar zadeva Albino in Jožeta Matijo, p.d. Ledinika z Ojstrice št. 17 nad Dravogradom, popolnoma drži. Albina, ki se je pred poroko pisala Kanonik, se je rodila na Ojstrici. Njen mož Jože Matija pa pri Zdovcu, na ravnem obrobju hotuljske kotline. Za Hotuljce je bil in je še zmeraj "Zdovčev" Joži, kakor so ga po domače klicali. Skupaj sta se našla dva, ki tako posrečeno v vseh pogledih spadata skupaj, kot le malokdo.

Pridna, razgledana, zagnana za delo, za sodobne metode dela, stroje in vsesplošno gospodarjenje po sodobnih, modernih meri-

Leta 1978, sta prevzela kmetijo Jožeta Otta, p.d. Ledinika. Začela sta iz nič. Poslopja so bila dotrajana in so razpadala. Jožetu Ottu sta morala nuditi popolno oskrbo. Leta 1988 sta prevzela tudi kmetijo Jamnik od Terezije Okrogelnik. Tudi zanjo je bilo treba skrbeti in ji nuditi preužitek, zapisan v izročilni pogodbi. Na kmetiji Ledinik živita sedaj od leta 1976. Kmetija meri 22,5 ha, od tega je 11 ha gozda. Kmetija Jamnik pa meri 31 ha, od tega je 15 ha gozda.

Jože Matija

Albina Matija

pa sta se odločila, da presežeta magično mejo 100.000 litrov oddanega mleka. Dnevno oddajata 300 do 350 litrov mleka. Od leta 1988 naprej dobivata za oddano mleko vsako leto priznanje.

Očetu in materi sedaj pri delu že pridno pomagajo otroci. Zadovoljni so in zagnani za delo in napredek svojega doma, svoje domačije.

Hotuljcu Jožetu Matiji se ne toži po rodni Kotljah. Toži pa se mu po "ravni" hotuljski zemlji, kadar jo primerja s svojo, ki je res "težavna".

Obiskovalec, ki pride na Ledinikovo domačijo, je prijetno presenečen in začuden, ko vidi te ljudi, ki tam živijo, kako so zagnani za delo, za napredek in uspešno gospodarjenje. Če bi imeli takšne kmetije, potem se Sloveniji tudi v kmetijstvu ne bi bilo treba bati vključitve v Evropsko unijo.

Ko si ogleduješ teren, se zaveš težav in nevarnosti, ki vsak dan prežijo na ljudi. Saj se lahko vsak dan zgodi nesreča, tudi z najhujšimi posledicami. Takrat se šele prav zaveš, da so ljudje takšnega kova, kot so Ledinikovi, zlata vredni. Vsem, ki živijo, delajo in vztrajajo na takšnih terenih, takšnih strminah, bi država morala pomagati. Še več, oproščeni bi morali biti slehernih dajatev! Hvaležni bi jim morali biti zato, da vztrajajo in trpijo tam, odkoder bi vsi drugi že zdavnaj pobegnili.

Vkljub vsemu pa sta Ledinika, Jože in Albina, vedno našla čas za družbeno dejavnost. Gospa Albina je bila dolga leta predsednica aktivna žena zadrug kmetijske zadruga "Odor" Dravograd. Mož Jože pa se sedaj pridno udeležuje sej in sestankov v organih upravljanja sedanje Kmetijsko-gozdarske zadruga Dravograd.

Albini in Jožetu toplo čestitamo za njuno zagnanost in delo za napredek našega hribovskega kmetijstva. Želimo, da bi uspešno dokončala vse začeto, da bi uživala plodove svojega dela. Otrokom pa želimo, da ostanejo tako kot dosedaj, odločeni, da bodo nadaljevali delo očeta in matere naprej in dosegli nekoč še lepše, še večje uspehe.

Rok Gorenšek

Marko

Joško

Sabina

Janez

lih, sta par, ki je uresničil že vrsto svojih uspešnih zamisli in za katerega ne dvomimo, da bo tudi preostale načrte in zamisli, ki jih je še precej, uspešno izvajal.

Ko prideš na kmetijo, takoj vidiš, kako bo v prihodnosti izgledala: nova hiša, ki še znotraj ni dograjena, stara hiša, nov hlev, nova močna strojna lopa v treh etažah, obnovljena bajta, čebelnjak, kažejo obliko kvadrata, ob stranicah katerega lahko po potrebi zraste še to in ono. V sredini pa bo široko, močno dvorišče. To je zametek bodoče kmetije, njenih poslopij, po merah in namenih Evropske skupnosti. Takih, ki bodo prevladovali potem, ko bomo prilagodili razmere v kmetijstvu zahtevam in razmeram EU. Tudi velika nova mlekarna, ki se gradi po zahtevah EU, obiskovalcu takoj pade v oči. Za novo mlekarno in hladilnico mleka so že nakupljeni stroji in naprave. Posebni hladilniki, prevozniki hladilnik za prevoz mleka do zbiralnice v lastni režiji (priklop k traktorju ali avtomobilu), je tudi že nabavljen. Seveda so stroški za nakup takšne opreme visoki in težko je zagotoviti toliko denarja, saj gredo v desetisoče nemških mark. Pri tem pa ne najdeta dovolj odziva in pomoči pri občini, kamor sta vložila prošnjo za znižanje katastrskega dohodka.

Povedala sta, da sta imela vsak svoj poklic. Mož je delal v Železarni, žena pa je bila trgovka. Vendar sta se odločila, da rešita propada dve kmetiji na ojstriških bregih.

Leta 1977 sta se poročila in imata štiri otroke: eno hčerko in tri sinove. Najstarejši sin je v Mariboru na kmetijski šoli. Kot mehanik kmetijskih strojev bo spoznal kmetijske stroje in naprave, ki jih potrebuje sodobni kmet. Drugi sin je v industrijski šoli na Ravnah, dva otroka pa še obiskujeta osnovno šolo. V vseh teh letih je bilo mnogo znojna prelitega, mnogo žuljev zaceljenih. Gradili so ceste, nabavljali kmetijske stroje, krčili pašnike, orali, pogozdovali, sejali travo, delali agromelioracije. Zgradili so nov hlev, silose, strojno lopo, novo hišo so spravili pod streho, obnovili bajto. Gradijo novo žago ob cesti, ki pelje na domačijo. Pri hiši so vsi stroji, ki se uporabljajo pri delu na kmetiji in terenski avto za prevoz po strmih cestah, pa kosilnice in tako naprej. Precej površin je v taki strmini, da je potrebno seno spraviti ročno. Posestvi ležišta na demografsko ogroženem območju, na višini 750 do 800 m nad morjem. Najhujši udarec ju je zadel, ko je bil pred osmimi leti operiran mož zaradi težke bolezni. Takrat se je moral tudi upokojiti.

Dvajset let že delata z možem. Živijo skromno. Vsak tolar vlagajo nazaj v kmetijo. Začela sta z eno kravo, danes je v hlevu 19 krav molznic in vsaka daje letno nad 5000 litrov mleka. Leta 1988 sta prejela občinsko nagrado za zgledno kmetovanje. Tisto leto sta oddala 32.266 litrov mleka. Lansko leto 1995 sta oddala 86.468 litrov mleka. Letos

Pomlad na kmetiji

MATI

Pomlad, ki vsakomur prinese nekakšne spremembe, naj bo to pri zdravju ali splošnem počutju, je na kmetijo Antona in Anice Jeromel v Šmartnu pri Slovenj Gradcu, ki jo domačini poznajo pod domačim imenom MATI, po lanskem slabem letu tudi prinesla nekaj upanja po boljšem. Leto 1995 jim ni bilo naklonjeno. Sredi poletja je nepričakovano, "kot strela z jasnega!" v njihov novejši in starejši hlev udarila strela in povzročila, da je starejši del hleva pogorel, novejši del pa je bil močno poškodovan.

Povzročeno škodo je bilo potrebno, kar se da hitro, sanirati. Kmetu je edini vir preživljanja kmetovanje, tako je to tudi na kmetiji Mati. Gospodar in sinovi so pristopili k obnovi. Skromna občinska pomoč ni zadostovala za nastalo škodo. Druge pomoči niso bili posebej deležni, razen kreditov, ki še niso odplačani. Najprej je bilo potrebno obnoviti hlev, kamor so lahko kasneje spravili goveda temu pa je sledila obnova gospodarskega splotja.

Kmetijske stroje, ki so bili delno tudi uničeni, bodo obnovljali še nekaj časa, saj ni mogoče takoj na osnovi lastnih prihrankov, sanirati nastalo škodo. Matijevi so pridni in njihove pridne roke bodo nadoknadile izgubljeno. Pa vendar vsaka stvar rabi svoj čas, tako tudi na Matijevi domačiji upajo, da bo letošnje leto izpolnilo njihove želje, da bodo odpravili posledice požara.

Pridne roke sosedov in naklonjenost nekaterih podjetij sta največ pripomogli k hitro obnovi. Matijevi so vsem hvaležni za pomoč in se jim še enkrat zahvaljujejo.

Gospodarju Antonu in Ani se sedaj v maju kar nasmiha, ko gledata po sadnem drevju, kako cvete in kako lepo raste trava. Malce zadržana pa sta glede prihodnosti, saj po maju pride tudi za njiju nesrečni avgust. "Živina v hlevu lepo napreduje, pa če bi še od mleka in gozda kaj iztržila", pravita Anton in Ana, "bi lahko poplačala dolge in zopet bi bilo malce lažje".

Najbrž je dela na kmetiji vedno dovolj, če le hočeš delati. Velik dejavnik pri kmetu je tudi zdravje. Na domačiji Mati jim v lanskem letu glede tega ni bilo najbolj prizanešeno, saj sta umrli

Notranost stajišč živali še vedno spominja na požar. "Hvala Bogu, da je kaj privezat v bokse" pravita gospodarja.

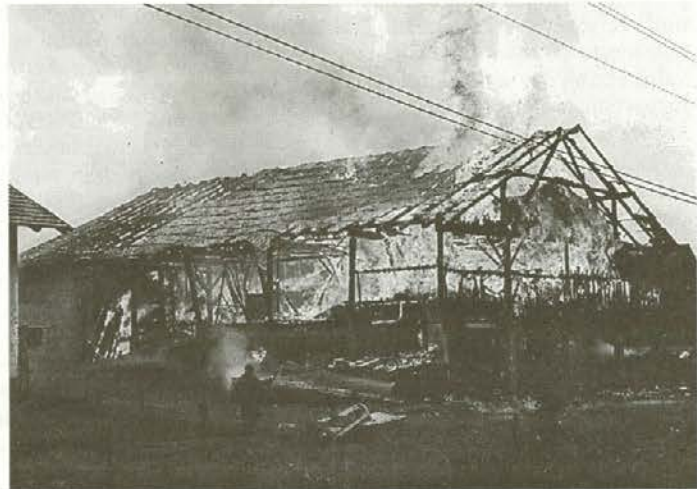

Matijevi zbrani ob mizi v kuhinji

Matijeva mati in njena hčerka, ki sta po svojih močeh tudi pomagali kmetovati in delati.

Gospodar Tone in njegova žena Ana sta optimistična, saj rada delata, pa tudi pridne pomočnike imata tako v otrocih kot pri vnukih. Pomlad je puhnila skozi deželo, oživela zaspane rastline prav tako bo tudi oživela človeka, da bo znova zaživel in se zagnal svojim novim, čez zimo skovanim, ciljem naproti.

Tekst in foto: Rado Jeromel

Ognjeni zublji so v trenutku zajeli gospodarsko poslopje

Obnovljeni gospodarski poslopji

HEMORAGIČNA BOLEZEN KUNCEV

Verjetno ste tudi vi že slišali za težave, ki jih imajo v zadnjem času rejci kuncev. Če sami redite kunce, ste se morda srečali s to boleznijo tudi v svojem hlevu. Gre za nevarno virusno bolezen, ki se zaradi izredne nalezljivosti in odpornosti virusa zelo hitro širi. Bolezen je bila prvič ugotovljena leta 1984 na Kitajskem, od tam pa se je v pičlih šestih letih razširila v Afriko, Azijo in Evropo. V Sloveniji je bila ugotovljena leta 1989. Najprej so zboleli kunci na meji z Italijo, nato pa je kot požar v letu dni zajela vso Slovenijo. Od takrat sodi med najnevarnejše kužne bolezni domačih kuncev in divjih zajcev pri nas.

POVZROČITELJ bolezni je virus, ki je nevaren samo za zgoraj omenjene živali, ne pa za druge živali in človeka. Virus je dokaj odporen v naravnem okolju in v iztrebkih bolnih živali, tudi vsa razkužila mu ne pridejo do živga. Občutljiv je na visoke temperature, saj ga na primer temperatura 56°C uniči že v petnajstih minutah. Naj takoj na tem mestu povdarim, da ostane v zamrzovalni skrinji živ zelo dolgo, da se ob odmrzovanju ponovno aktivira in lahko povzroča nove izbruhe bolezni.

Bolezen se ŠIRI zelo hitro in je zelo nalezljiva. Znotraj reje se virus prenaša od živali na žival predvsem z nosnim izcedkom, s katerim živali kontaminirajo vodo in hrano. Med rejami pa se bolezen širi neposredno z nakupom okuženih živali, s sodelovanjem rejcev na raznih razstavah, še pogosteje pa posredno z opremo, obutvijo, obleko rejcev ali njihovih obiskovalcev. Še posebej nevarno je meso zaklanih živali, ki so bile ob zakolu na videz še zdrave, vendar že okužene (bile so v inkubaciji). Virus prenašajo tudi muhe, miši, mačke, ptice in druge živali, prenaša se z vetrom, s tekočo vodo rek in potokov.

Velik pomen pri tako hitrem širjenju bolezni imajo tudi divji zajci.

Prva BOLEZENSKA ZNAMENJA se pojavijo že v nekaj urah, najkasneje pa tri dni po okužbi. Najprej zbolijo in poginjajo odrasli kunci, mlajši od enega meseca praviloma ne zbolijo. Obbolele živali so otožne, zavračajo hrano in vodo, ždiho na mestu in težko dihajo. Pri nekaterih živalih opazimo krvav nosni izcedek in krvav urin. Kunci poginejo v nekaj urah do dva dni po pojavu kliničnih znakov bolezni. Obolenost in pogin v okuženi reji sta zelo visoka in sicer 5 do 100% vseh živali. Glede na velikost reje bolezen v posamezni reji traja od 7 do 14 dni. Po tem času poginov ni več.

Pri RAZTELESBI poginjenih ali pri zakolu bolnih kuncev ugotavljamo spremembe, ki so posledica okvar krvožilnega sistema. Tako opazimo povečane in polno-

krvne notranje organe in krvavitve po teh organih. Krvavitve so prisotne praktično po vsem telesu in so različno obsežne, od drobnih pikčastih krvavitev do obsežnih izlivov krvi. Najbolj značilne so krvavitve na pljučih in v sluznici sapnika. Notranji organi (vranica, ledvici, priželjc, jetra) so povečani, rdečkasti do temno rdeči, jetra pa so vedno opekaste barve. Značilen je še nabito poln želodec in poln sečni mehur, v prsni votlini pa motna krvavkasta tekočina.

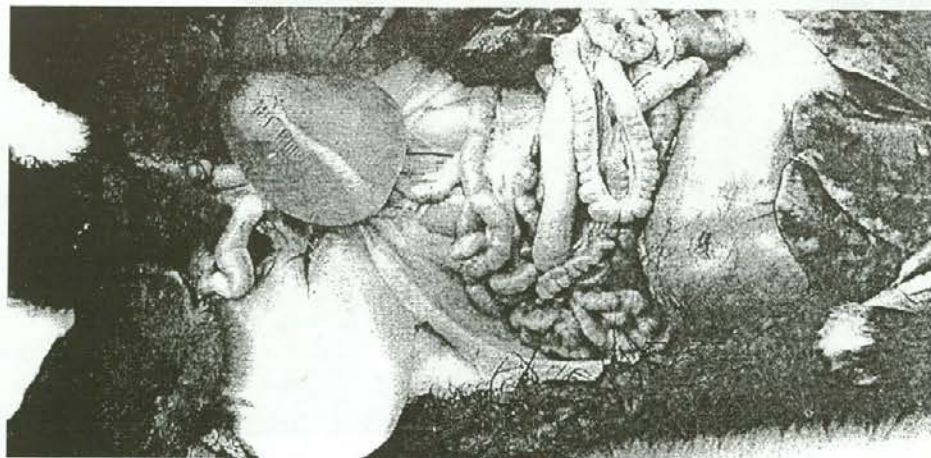
DIAGNOZO bolezni postavimo na osnovi podatka, da je v reji kuncev nenadoma zbolelo in poginilo več odraslih kuncev, na osnovi klinične slike in sekcijskega izvida. Tudi podatek, da je bila bolezen ugotovljena kje v bližini (epizootiološka situacija), nam je lahko v pomoč. Dokočno diagnozo pa lahko postavimo samo v pooblaščenem laboratoriju.

Bolezni NE ZDRAVIMO. Če rejec na osnovi zgoraj opisanih dejstev posumi na to bolezen, mora o tem takoj obvestiti veterinarsko službo. Ta bo odredila ukrepe takoj, ko bo diagnoza potrjena. Vse živali v okuženih rejah je potrebno ubiti (tudi na videz še zdrave), trupla pa sežgati ali globoko zakopati. Še enkrat bi poudaril: če zakopljemo na videz še zdrave, vendar že okužene živali, je njih meso v hladilni skrinji kužno še zelo dolgo. Objekt in opremo je potrebno temeljito očistiti in razkužiti (z Virkonom), nato pa vsaj mesec dni ne vseliti novih živali.

Kot za večino bolezni, tudi za to velja rek - bolje PREPREČITI kot zdraviti. Zaradi tega v svoj objekt ne vabimo nepotrebnih obiskov, tudi sami brez velike nuje ne hodimo v tuje reje. Zelo moramo biti previdni pri nakupu novih živali, parjenju, pri udeležbi na razstavah. V svoj objekt prepredujemo dostop klatežkim živalim, pticam, mrčesu, skrbimo za uničevanje glodalcev... Zelo učinkovito je preventivno cepljenje kuncev, za kar se odloča vse več rejcev. Vsem priporočam naj zaščitno cepijo vsaj plemenske živali, dodatne informacije pa naj poiščejo na najbližji veterinarski postaji.

Za konec želim vsem obilo veselja in uspeha pri reji svojih kuncev in da se nikoli ne bi zares "srečali" s to nevarno boleznijo.

Ivan Gams, dr. vet. med.

Še ob poginu živali je želodec napolnjen s hrano in tudi sečni mehur poln seča

RAZPIS

REGIJSKE KMEČKE IGRE ŠENTANEL 1996

Obveščamo vas, da bodo letos kmečke igre podeželske mladine za koroško regijo v soboto 14. junija na Šentanelu nad Prevaljami. Organizatorja prireditve sta Kmetijska svetovalna služba Ravne na Koroškem in Društvo podeželske mladine Prevalje.

Tekmovanje bo potekalo v naslednjih disciplinah: košnja, grabljanje, pajsanje hloda, žaganje hloda z amerikanko in glasbeni duo.

Ekipa so 6-članske, v kateri mora biti vsaj ena tekmovalka. Ekipa se naj na prireditvi predstavi s transparentom. Na svetovalno enoto oz. društvo se lahko prijavi največ dve ekipi.

Z organizacijo prireditve so povezani precejšnji stroški. Delno jih bomo pokrili s kotizacijo, nekaj pa s pomočjo sponzorjev. Kotizacija za prijavljeno ekipo je 6.000 SIT, denar nakažete na ZR DPM Prevalje, št. 51830-678-49750 sklic. št. 00 007.

Ekipa se prijavi pri Kmetijski svetovalni službi Prevalje do 10. junija. Prijavnico s potrdilom o plačani kotizaciji lahko pošljete tudi po faksu: 31-030.

Vsa društva bodo program prireditve in pravila tekmovanja prejela naknadno.

V primeru slabega vremena bo prireditev prestavljena na naslednjo soboto. Dodatne informacije dobite na sedežu društva oz. pri Kmetijski svetovalni službi na tel. št. 31-785 (Crklin A.).

Organizacijski odbor

31. MAJ • SVETOVNI DAN BREZ TOBAKA

KMETJE - SADJARJI: »POZOR!«

Obeta se vam nova sorta sadnega drevja, ki ne zahteva posebne skrbi in obdelave. Je zimzelena rastlina, razmnožujejo jo ptiči. Nerodno je to, da je življenska doba tega drevesa le dve do tri leta, ko se vse skupaj z matično podlago posuši. Če koga zanima, kako taka drevesa izgledajo, si jih lahko ogleda v okolici Dravograda, kjer je bil nekdanji lep sadovnjak z raznovrstnimi jablanami in hruškami. Vendar pa ta sadovnjak propada, ker nihče ne vzdržuje in neguje sadnega drevja.

Kot sem omenil, je to sadno drevje zimzeleno, kar je razvidno s slike, ki je bila posneta v mesecu decembru. Drevo je obraščeno z belo omelo (ptičji lim). V tem sadovnjaku je veliko takega drevja in se tudi že suši.

Bela omela raste raztreseno po vsej Sloveniji, raste na vejah in deblih mnogih listavcev, sadnem drevju, našel sem jo tudi na jelki. Listi so zimzeleni, rumeno zeleni, na vrhu zakroženi, podolgači, ozki, debeli, kožasto trdi. Plod je enosemenska jagoda, ki ima zelo lepljiv mesnat ovoj, zato ploda ptice ne predelajo ampak ga kar celega prebavijo naprej. Prebavljena cela jagoda se zaradi lepljivosti prilepiti na veje, debela listavcev ter požene korenine v matično podlago - vejo in živi dalje kot zajedalec - parazit. Iz drevja sesajo vodo in rudninske snovi, organsko hrano pa si pripravljajo same v listih. Močno napadeno drevo shira po dveh, najdalje v treh letih, ko bela omela izsesa iz njega vse življenske moči, nakar se vse skupaj posuši.

Kaj danes res ni nikogar, ki bi za to poskrbel, da se pravi čas odpravi. Ko sem bil v nižji gozdarski šoli v Mariboru, smo na eni izmed gozdarskih ekskurzij na Pohorju našli eno samo lipo, na kateri so bili zametki omele, so nas gozdarski inženirji Urbas, Pahernik in Zgerm - naši predavatelji - na to posebej opozorili. Poudarili so, da je v zakonu o gozdovih in sadjarstvu poseben zakon o varstvu rastlin, ki daje poseben poudarek tudi zatiranju bele omele. V vsej moji delovni dobi tega ni bilo posebej opaziti. Danes se pa tako razmnožuje, da propadajo celi sadovnjaki. Vsaj v okolici Dravograda je tako in nihče se zato ne zmeni, da bi karkoli ukrenil.

Ferdo Knez

Letošnji svetovni dan brez tobaka je posvečen temi šport in umetnost.

Svetovna zdravstvena organizacija skupaj s soprokrovitelji Organizacijo združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) in Mednarodni olimpijski komite (IOC) se zaveda, da so športniki in umetniki vzorniki, ki lahko vso javnost, posebej pa mlade, prepričajo, naj bo zdrav način življenja brez tobaka. Skupnosti in družbe se izražajo skozi svojo kulturo in umetnost. Promocija dobrega zdravja in načina življenja brez tobaka skozi kulturne in umetniške dogodke ne bo prispevala le k izboljšanju zdravja ljudi, ampak bo polno izrazila ustvarjalnost in življensko moč ljudi različnih skupin in kultur.

Redna telesna vadba je osnova za dobro zdravje: zagotavlja zaščito pred različnimi telesnimi in duhovnimi težavami. Dejstvo je, da uživanje tobaka uničuje zdravje in telesne sposobnosti. Ocenili so, da bo približno polovica mladih, ki začnejo kaditi cigarete in kadijo skozi vse življenje, verjetno umrla zaradi tobaku pripisanih bolezni. Ne samo kajenje, tudi vse druge oblike uporabe tobaka so izredno tvegane.

Na žalost je tobačna industrija usmerila napore v razvijanje pozitivne predstave za svoje izdelke s pomočjo osebnosti iz športa, kulture, športnih in kulturnih organizacij ter prirediteljev. V mnogih deželah se šport in umetnost močno zanašata na denarno podporo komercialnih podjetij. Tobačne družbe so med glavnimi pokrovitelji. V mnogih primerih so športne in kulturne

prireditve, ki naj častijo dobro zdravje, telesne zmogljivosti, intelektualno svobodo in kulturno neodvisnost cinično uporabljene kot priložnost za oglaševanje tveganih in škodljivih izdelkov med mladimi.

Nasprotno so lahko športne in kulturne prireditve brez tobaka idealne priložnosti za promocijo dobrega zdravja in zdravega načina življenja. Potrebno je povezati javnost, zdravstveni sektor in vse, ki so aktivni pri športu in kulturi ali se zanimajo zanj, da bi skupaj prevzeli pokroviteljstvo športnih in kulturnih organizacij tako, da ne bi bili več odvisni od tobačnih pokroviteljev.

Takšno pokroviteljstvo pa zahteva nove vire sredstev. Nekateri vlade so v te namene oblikovale nove davke. Povečanje davkov na tobačne izdelke je poteza, ki je tudi pomagala k zmanjšanju uporabe tobaka.

Pokroviteljstvo športa in umetnosti s strani tobačnih družb sedaj večina smatra kot etično nesprejemljivo. Več in več ljudi in skupnosti daje prednost zdravju in je sposobno živeti v okolju brez tobaka. Združeni z zainteresiranimi ljudmi in vsemi sektorji bo Svetovna zdravstvena organizacija delovala tako, da bo promovirala prireditve brez tobaka, ki jim je dobro zdravje skupaj z odličnostjo v športu in umetnosti zmagovalna kombinacija za vse.

Iz poslanice generalnega direktorja Svetovne zdravstvene organizacije

ZAKON O OMEJEVANJU UPORABE TOBAČNIH IZDELKOV

Pričakujemo, da bo še ta vlada sprejela kadilski zakon. Oblikovalci zakona želijo, da bi bila sprejeta naslednja vsebina:

1. popolna prepoved reklamiranja in predstavljanja tobačnih izdelkov, vključno s sponzoriranjem športnih in kulturnih prirediteljev. Prepovedati je potrebno tudi reklamiranje tobačnih znamk na netobačnih izdelkih (obleke, dežniki, osebni predmeti ...),
2. prepoved kajenja v javnih prostorih in na delovnem mestu,
3. prepoved prodaje tobačnih izdelkov mladoletnim osebam ter usmeritev prodaje v za to namenjene trgovine,
4. tobačna tovarna mora na vsakem zavojčku cigaret natisniti opozorilo glede zdravstvenega tveganja zaradi kajenja ter vsebnost katrana in nikotina,
5. omejitev vsebnosti škodljivih sestavin v cigaretah,
6. ustanovitev sklada za promocijo zdravja, ki bo zagotavljal sredstva za zdravstvene kampanje ter za sponzoriranje športnih in umetniško-kulturnih prirediteljev.

Nada Kadiš

Vsako leto, 28. avgusta, spomni Marija Kompan svoje: "Danes je obletnica tistega nesrečnega dne..."

Sredi julija 1942 leta je prišla k njim skupina dvajsetih. Povedali so, da so "gošni fantje" in, da so lačni. Mati jim je skuhalo kosilo. Očeta ni bilo pri hiši, po gozdu proti Jazbini je iskal pašno živino. K njim in k sosedu so v kratkem prišli še enkrat. Nihče ni vedel, da imajo partizani na meji med Kavnikovim in sosedovim gozdom, zadaj za vrhom, bunker.

Ko so vermani iz Črne in Šoštanjia naredili do Šentvida hajko, so videli v gozdu na Kavnikovim vrhom dim. Napadli so partizanski bunker. Vsi partizani so jim pobegnili in tudi na strani vermanov ni bilo slišati o žrtvah.

Tistega nesrečnega dne leta 1942 so pri Kavnikovih v Javorju želi žito. Sedeminštridesetletni gospodar Janez je imel navado, da je pri zajtrku povedal vsakemu, kaj bo tisti dan počel. Mati, ki po težki operaciji še ni stopila iz hiše, naj bi pripravila kosilo, osemnajstletna Micka, sedemnajstletna Rozka in dvanajstletna Anica naj bi požele ječmen. Sam, da jim bo brusil srpe in postavil snopje v kopicke. Tisti dan naj bi postorili čim več, saj je jesen bila že blizu.

Dekleta so požela ječmen že do popoldanske malice. Po njej so se lotile še druge njive onkraj ozar, kjer je kimala zrela rž. Prišla jo je pogledat še mati, ki jo ves čas ni videla in jo je pohvalila, da ima lepo klasje.

Dan se je že prevešal v večerko, a je sonce bilo še visoko, saj je nemška oblast vsa vojna leta uvedla poletni urnik, tako da je uradni čas premaknila za eno uro pred sončnim. S tem naj bi prištedili ogromno stroškov za razsvetljavo, ki so jo potrebovali predvsem po tovarnah orožja. S hišnih oken, na izbočeni rebri nad njivo, so viseli rdeči nageljni in se pred soncem skrivali med bršljan, ki je z vogala silil na vse strani. Počrnele skodlaste strehe na hiši, hlevu, svinjaku, kašči in bajti, so vsa poslopja Kavnikove domačije naredile na izgled nižje in bolj stisnjene ena k drugi.

Nenadoma so se iz gozda proti njim vsuli moški. Oče je rekel: "Glejte, spet jih imamo." Obkolili so jih in jih odvedli domov. Mati je hodila s težavo, proti hiši se je že plazila. Partizani so ji rekli: "Ne moreš hoditi, kaj? Treseš se. Te je strah, ker si izdajalka!"

V hiši so morali vsi posesti. Očetu so očitali, da jih je ob njihovem obisku naznanil in da je izdal njihov bunker. Oče je očitke zanikal, za bunker pa je trdil, da sploh ni vedel zanj. Vsak je trdil svoje, nazadnje je moral oče pokazati po hiši vse, kar so imeli. Lovske puške, ki jih je oče poskril že ob pričetku vojne, je moral prinesiti na dan. Rekli so mu, da jih je skrivil zato, da bi z njimi streljal po partizanih.

Oče je vedel, da se bo težko izvlekel. Ker mu niso verjeli ničesar, s čimer jim je ugovarjal. Naenkrat vstopi moški v škornjih in osorno vpraša zasliševalce: "Koliko jih je za postrelit?"

"Vsi, kar jih je tukaj!" so mu odvrnili še bolj ostro in z roko pokazali po njih. Vsi so zajokali,

Marija Kompan-Kavnica

nakar je eden rekel očetu, naj jim pokaže največjega prašiča v svinjaku. Ko je oče odhajal skozi vrata, se je ozrl po družini v kotu in rekel: "Na boga ne pozabite!" "Ti ne bo nič hudo," so

ga prekinili v njegovih zadnjih besedah "ko boš zapustil takšnega sina?" Pokazali so na osemletnega Ivana.

Čez slabo minuto so gor od svinjaka zaslišali strel. Zaslutili so, kaj se je zgodilo. Zgrnili so se skupaj, objeli drug drugega in z rokami spletili živo verigo. Desetletni Jaka in dve leti mlajši Ivan sta nagonsko rinila k materi. Dekleta so se sklonila in mati je začela na glas moliti. Pomislila je, da so zdaj, za očetom, na vrsti za streljanje. Pozabila je na bolečine v trebuhu in na stomo z vrečko, ki so ji jo pred meseci, zaradi neozdravljive bolezni, naredili zdravniki v Celovcu. Predvidevali so ji še osemnajst mesecev življenja, kar pa so povedali le očetu in Micki.

Ko so se tako zibali na valovih strahu, se niso zavedli, kdaj so ostali v sobi sami. Zaslišali so močno prasketanje ognja in dim je silil med njih skozi špranje. Planili so h glavnim vratom, vse je bilo v ognju in dimu. Hip, preden je ognjena zavesa zagrnila hišo okrog in okrog, so se rešili pri zadnjih vratih. Zunaj na dvorišču je gorelo vse: hlev, svinjaki, kašča, bajta, hiša... Tudi kope na njivi so gorele.

Najmanj je ogenj prizadejal bajto. V njej so prenočili. Drugo je zgorelo vse, v hlevu tudi par volov, konj in dve kravi. Ostala jim je le živina, ki je bila na paši. Mati je šla naznanit požig v Črno skoraj v dotrajanih opankih, ki jih je za doma obula tisti dan. Prišli so nemški policisti, si na hitro ogledali pogorišče in oče-

tove kosti, ki so jih našli pod napuščem svinjaka, zdevali v majhno krsto. "Vso truplo je zgorelo in zoglenelo," so rekli, "razen srca." Micka ni šla pogledat očetovih kosti. Na javorskem pokopališču so jih v krsti, veliki za otroka, zagrebli in takratni župnik v Javorju, Ludvik Viternik, je med maloštevilnimi pogrebci opravil zadušnico.

Kavnikova družina, brez očeta, se je preselila h Kompreju, k sosedu pod njihovim gruntom. Zapuščena domačija je imela le polovico strehe, druga polovica je zgorela pred tremi leti, ko so se najemniku vžgale saje. Vsega je bilo zares le za silo. Čez šest tednov je prišel k njim Pavle Žavcar-Matjaž in rekel materi, če bi bil takrat na Koroškem že on, se pri njih to ne bi zgodilo. Tudi drugi partizani so se opravičili, češ, da niso vedeli, da so zažgali zaradi napačnih informacij. Z materjo je bolezen opravila svoje, v času, ki so ga napovedali zdravniki. Za lajšanje bolečin ji je Micka dajala injekcije, ki sta ji jih dala v Črni dr. Ramšak in dr. Hofner, zdravnik iz Avstrije, ki je bil za časa okupacije premeščen v Črno. Devetnajstletna Micka je tako naenkrat postala glava družine. Ker je po takratnih predpisih bila še mladoletna, so na občini postavili za varuha družine in Kavnikovega imetja, starejšega kmeta Šumnika. Sosedje so pomagali,

Marija Kompan-Kav

kolikor so mogli in leto dni po požigu je bila Kavnikova hiša že pod novo streho, stanovali pa so seveda še vedno pri Kompreju.

Micka je morala ponoči večkrat voditi partizanske čete do Ciganije, do Slemenca ali do Belih vod. Tudi partizansko pošto so morala vsa tri dekleta večkrat odnesti zaupnim ženskam v Črno in seveda iz Črne nazaj k partizanom. Čez leto dni so prihajali partizani vedno pogosteje - enkrat so odgnali vola, drugič kravo, tretjič so jim odnesli ves krompir....

Senca očetove smrti je med Kavnikove in strani partizanov legla tako turobno, da so jih podpirali in sodelovali z njimi bolj zaradi prisile kot iz navdušenja. Dneve miru in osvoboditve po koncu vojne so res doživljali vznoseno, a bolj zaradi ljubega miru pred enim in drugim. Še danes so prepričani, da je bilo očetovo življenje žrtvovano zaradi zmote in po krivici. Vsaj malo bi bolečino zastrli in ublažili, če bi kdo od njih v vseh petinštridesetih letih po vojni uradno rekel: Oprostite! Bila je pomota. Vojna pač....

Vsako leto 30. novembra spomni Marija Kompan svoje: "Danes je obletnica tistega nesrečnega dne..."

Marija se je februarja 1947 poročila z Alojzom Kompanom ali z Dretnikovim Lojzom iz Javorja, kot so ga imenovali. Najprej ga je izbralo njeno srce, za tem še glava - vedela je, da je v njem, razen dobrote še pridnost, poštenost in vajenost na kmečko življenje. Ko sta

se z Lojzom poročila, so se vsi skupaj vrnili od Kompreja domov h Kavniku. Zagospodarila sta na 102 ha velikem posestvu. Hlev so bratje in sestre obnovili že prej, sama pa sta popravila še druga poslopja in družino so iz leta v leto dopolnjevali otroci: najprej Drago, ki je sedaj višji predavatelj za področje ovčereje na Biotehniški fakulteti, za njim Marjan, ki z ženo Rozko in tremi otroci danes gospodari doma ter Zlatka, učiteljica, ki je danes že upokojena v Podkrajju pri Velenju.

Časi takrat kmetom niso bili naklonjeni. Vse se je nakupovalo na karte, od hrane do obleke in vsega drugega. Kdor je imel več kot 45 ha veliko posestvo ni dobil nikakršne karte. Za kmeta je bilo slabše kot v časih naravnega gospodarstva, ko si lahko neki pridelek zamenjal za drugo dobrino. Če so kje staknili lužni kamen, so si s pomočjo njega in ovčjega loja skuhalo milo doma. Močno je zaudarjalo po loju, a perilo se je za silo opralo. Tudi jedi so zabelili z lojem, seveda čim manj, da se je loj manj okusil. Ko so prihajali delavci pomagat staviti poslopja, jim je Micka vedno naročila, naj prinesejo sol s seboj, ko pa je ni bilo pri hiši niti zrnja. Na sladkor so sploh pozabili in bilo je najhuje, kadar je zbolel otrok, ker so ga morali zdraviti z grenkim čajem.

Kavnica, dober dan

Še slabše je bilo, ko so kmetom določili obvezno oddajo pridelkov. Določili so jim, koliko kilogramov žive teže morajo na leto oddati goveje živine, koliko prašičev, žita, krompirja, masti, jajc, volne... Kdor ni izpolnil predpisane obveze, je moral v zapor. Prošnja ni zalegla nič. Iz hleva je moral zadnji rep živine, marsikateri gospodar se je iz obupa obesil. Količino lesa so morali oddati po velikosti gozda. Pri Kavnikovih so ga morali posekati in za nizkotno ceno oddati veliko. Lojz še zdaleč ni mogel posekati vsega sam. Poslali so jim v gozd delovne brigade. Prišli so ljudje iz okolice Ptujja in iz Prekmurja, vajeni same ravnine, v Javorje, kjer je ena sama strmina. Še nikdar niso delali v gozdu in naredili so veliko škodo na lesu in v gozdu. Les je moral zvlačiti iz gozda s konji Lojz sam, sicer so mu zagrozili s poboljševalnim delom.

Ko so se v prvi polovici petdesetih let leta "obvezne oddaje" unesla in se je tu in tam že dobilo najnujnejše brez kart oziroma nakaznic, je postalo življenje pri Kavnikovih lepo. Lojz je zares znal gospodariti. Bil je priden in napreden in v Javorju si je prvi kupil avto in prvi med kmeti traktor z vitlo. Prevažal je les zase in za druge. Zadaj za vrhom, kjer je spravilo lesa najbolj odročno, si je položil lesene tirnice, da je lahko z nekakšnim vozičkom zvelkel les navzgor. Za takšno vitlanje je potreboval zelo dolgo žično vrv, ki je za njegov traktor bila skoraj pretežka. Zavedal se je tega in zaradi te teže obračal traktor vedno počasneje in previd-

nejše. Proti večeru sta ga prijatelja in znanca prišla prosit, da bi ju naslednji dan peljal v Avstrijo, ker sta imela v Gradcu opravke. Obljubil jima je uslugo in odbrzel na Ciganijo, kjer je ravnina kot na mizi, še po zadnji tovor drv. Lahkotno je traktor zasukal, ker pa je bila teža vrvi na vitlu za takšen zasuk prevelika, se je traktor začel obnašati po svoje. Zazibal se je, se prevrnil in pod seboj pokopal Lojza. Bilo je 30. novembra 1964.

Spet je ostala v svoji družini najstarejša kot nekoč pred leti. Sin Drago je že hodil v gimnazijo na Ravne, Marjan in Zlatka pa v osnovno šolo. Svojim otrokom je postala oče in mati hkrati, poskrbela, da so se izšolali, prebredla črne dneve žalosti in se spoprijela z življenjem z vso voljo, ki je včasih mejila že na trmo. Kot bi iz zemlje jemala moč in iz studenca voljo in se krepila iz spomina na zadnje očetove besede: "Na Boga ne pozabite!"

Osemindvajsetega julija letos bo Marija Kompan spomnila svoje: "Danes je obletnica tistega nesrečnega dne..."

Bilo je okrog osmih zjutraj. Marija je šla v kaščo. Dvakrat je močno zagrmelo in, ko se je vrnila, je vnukinja odprla vrata in rekla, da zunaj gori. Micka se je v strahu pognala skozi

vrata in videla, da je ves skedenj v ognju. Začela je vpiti. "Morala sem vpiti!" pove. Vsi smo hiteli v hlev, pod goreči skedenj, odklenili s priveza bike in drobnico pognali iz hleva. Marjan je želel iz skednja rešiti še skoraj nov stroj za rezanje silažne krme. Priklenil ga je na traktorsko žično vrv, a se je stroj nekam zataknil in komaj se je pred ognjem rešil s traktorjem sam. Ogenj je ovil skedenj, dim dvorišče, srca vseh v družini pa strah, skrb in žalost. Bilo je 28. julija 1995.

Dobri sosedje so takoj vzeli v rejo nekaj živine, ki so jo oskrbeli za čez zimo.

Mnogi so pomagali z delom in prevozi. Micka in Marjan ne moreta naštetih vseh, ki so jim pomagali pozidati hlev z drugo ploščo vred, kakor daleč ga imajo pozidanega do danes. Vsem so Kavnikovi hvaležni. Dve plošči so naredili zato, da ob podobnem primeru ne more pogoreti vse.

Zdaj žagajo in pripravljajo tramovje za ostrešje in upajo, da bodo letošnje seno lahko spravili že pod novo streho. Samo to si zaenkrat želijo.

Marija Kompan pove: "Mnogo sem si skušala slabega, morda pa bo kdaj le še bolje! Skrbi jo, kako bo s kmeti, predvsem hribovskimi, ko bomo sprejeti v Evropsko skupnost. Nobeden pridelek ne bo imel prave cene, tudi les ne. Do sedaj mogočni avstrijski kmetje, bodo z našimi vred postali siromašnejši. V

življenju je okusila toliko slabih stvari, da odkritosrčno in zlahka zaključí: "Nekako pa že bo!"

Vseskozi je imela veliko veselje do dela na zemlji. Še danes se ga ne brani, kolikor ji pač dopuščajo moči in zdravje. Zemlja na višini 1140 m nadmorske višine in čez, zahteva za svoje sadove več dela kot ona v nižini. Če bi bila še enkrat mlada, pove, bi si prav tako izbrala kmečki stan, čeprav jo vseskozi mika tudi kaj drugega, predvsem petje. Razbiranja not se je naučila po svoje, kot se samouk nauči pisati in brati. Še sedaj hranijo doma stare italijanske harmonike, na katere je nekdanji igral mož. Sedanji gospodar, sin Marjan, ima tudi polno glasbenega instrumentarija in igra skupaj z drugimi muzikanti na priložnostnih prireditvah harmoniko, kakor tudi hčerka Zlatka. Pesem in glasba je vsem nekako blizu in vsem potrebna. Marijin oče je prijetno igral na citre in izgleda, da se je nekaj glasbenih genov razpršilo po vseh.

Dokler je Marija Kompan mogla prepevati v svoji farni cerkvi v Javorju, je bilo vsako bogoslužje spremljano s petjem. Ne z vrhunskim, pač pa z lepim in pristnim, kot ga zmorejo na podeželju. Ko je prenehala, je šlo tudi s petjem navzdol. Zdaj je prav vesela, ko je zvedela, da vadi pomlajeni cerkveni zbor zagnana javorska učiteljica Martina Podričnik.

Marija je večkrat nosila v žepu papir in svinčnik, da je misel, ki se ji je utrnila, takoj zapisala. Največkrat je kaj zabeležila med molžo, ko so v golidi odzvanjali curki mleka. Takrat so jo mnogokrat obiskale besede, ki jih je pozneje povezala v pesem in jim povrh dodala še melodijo. Tako je napisala in uglašila dve cerkveni pesmi, ki so jih še dolgo prepevali. Na podoben način se ji je posrečila tudi tista priložnostna: Tako kot vsako leto...

Marija Kompan-Kavnica iz Javorja je več kot trideset let sodelovala na kmečkih povorkah in večerih preje, ob Koroških turističnih tednih v Črni na Koroškem. Za pripravo tekmovanja v predenju je bila glavna - pripravila in stehala je volno za posamezno predico, sodelovala v komisiji za oceno kvalitete, priskrbela darila in za nastop nagovorila tudi posamezne tekmovalke. Večeri preje so zaradi nje vedno uspeli in bili dobro obiskani. Rada se spomni, ko je prireditve vodil Mito Trefalt in ko so večer posneli za televizijski film.

Kljub trem črnim obletnicam v letu Micka ni zamorjena. Ni zjamrana, niti se s seboj ne hvali. Modra je. Tudi gospodarstvo je pravi čas prepustila mladim. Še prej si je zgoraj uredila skromne prostore za svoje bivanje. "Nikdar ne veš," pravi "kdaj postaneš mladim napoti." Pa k sreči, ni tako. S Klavževo Roziko, ki je postala njena snaha, se pohvali, sina Marjana tudi. Vnuki Metka, Rado in Lojze pa rastejo in ji dajejo vedeti, da ima prav, ko zna s svojo voljo premagati še tako hude preizkušnje v življenju.

- Obiščite jo kdaj, znala vas bo napolniti z upanjem za jutri.

Hvala lepa!

Andrej Šertel

OSTEOPOROZA

Verjetno se bo marsikdo med vami, ko bo prebral ta naslov, vprašal, kakšna bolezen je to.

To je "kostna bolezen", ki jo že dolgo poznamo, šele zadnja leta pa postaja vedno bolj aktualna, saj prizadene vedno več, predvsem starih ljudi. S tem, ko se življenjska doba ljudi podaljšuje, je tudi osteoporoze vedno več. Njene posledice (zlomi kosti) vodijo do hude invalidnosti.

Kaj je to osteoporoza?

To je, kot sem omenila, kostna bolezen. Zanj je značilno, da kosti postanejo tanjše, krhke in zato manj odporne in se pogosteje lomijo.

Osteoporoza je bolezen starih ljudi, predvsem žensk. Moški zbolijo redko. Ženske imajo bolj nežno okostje in manjšo kostno maso kot moški. Ženske tudi živimo v povprečju dlje časa kot moški in osteoporoza ima čas, da se razvije. Vendar tudi moški, ki dočakajo visoko starost, lahko zbolijo za to boleznijo. Osteoporoza se lahko pojavi tudi kot posledica nekaterih obolenj (pri obolenjih žleze z notranjim izločanjem, obolenjih prebavil in obolenjih kostnega mozga) in pri zdravljenju z določenimi zdravili. V teh primerih govorimo o sekundarni osteoporozi.

Za osteoporozo lahko rečemo, da je to bolezen starejših žensk. Kostna masa pri človeku se povečuje do njegovega 35. leta starosti, nato se začne postopoma manjšati. Ženske kosti potrebujejo ženske spolne hormone, da bi ostale trdne in se ne bi lomile. S starostjo pa se količina spolnih hormonov manjša, najhitreje pri ženski po nastopu menopavze. Zmanjšanje spolnih hormonov je tudi glavni vzrok za večjo pogostost osteoporoze pri starejših ženskah.

Kako vemo, da imamo osteoporozo?

Osteoporoza je prikrita bolezen. Leta dolgo nam ne povzroča nobenih težav. Težave se pojavijo, ko je osteoporoza močno napredovala in je izgubljeno že veliko kostne mase. Znaki hrbtnice v obliki grbe in zlomi zapestja, reber, vretenc in kolkov in sicer že ob najmanjših poškodbah.

Žene opazijo, da so manjše. Zaradi osteoporoze se namreč vretenca sesedajo pod težo lastnega telesa in višina se zmanjša. Sesedanje vretenc tudi povzroča bolečine vzdolž cele hrbtnice, najhujše pa so v križnem predelu hrbtnice.

S tem, ko se daljša življenjska doba ljudi, predstavljajo posledice osteoporoze vedno večji zdravstveni problem v sodobni družbi.

S študijami, ki so trajale več let, so ugotovili, da ima v starosti 70 let vsaka 4 ženska zlom vsaj enega vretenca, v starosti 80 let pa praktično vsaka. Število zlomov kolka pa hitro narašča po 50. letu starosti. Nekaj teh podatkov sem navedla, da bi si lahko predstavljali, da gre res za velik zdravstveni problem.

Pojav osteoporoze je po eni strani res normalen pojav v starosti, toda določene ženske so bolj ogrožene kot druge. Tveganje za hitrejši nastanek osteoporoze predstavljajo tudi naslednji, t.i. rizični dejavniki:

1. menopavza pred 48 letom
2. operativna odstranitev jajčnikov pred naravno menopavzo
3. prehrana, ki vsebuje premalo kalcija
4. premalo gibanja
5. kajenje
6. osteoporoza v družini
7. zmerno pitje alkohola

8. nežna telesna zgradba

9. tanke kosti

10. svetla koža

11. določene druge bolezni

Ko je proces osteoporoze že napredoval, je praktično nemoogoče doseči ponovno prejšnjo količino kostne mase. Zato je zelo pomembno preprečevanje nastajanja oziroma napredovanja osteoporoze.

Kaj lahko naredimo sami, da se bo osteoporoza pojavila kasneje oziroma bo počasneje napredovala?

Z zdravim načinom življenja izključimo oz. zmanjšamo dejavnike tveganja v največji možni meri. Z redno telesno vadbo na prostem (hoja, tek, kolesarjenje) dosežemo, da se v mladosti tvori čimbolj kakovostna kost, v starosti pa tako preprečimo prehitro izgubo kostne mase. Skrbimo, da je v naši prehrani dovolj kalcija in sicer 1 do 1,5 grama dnevno. Tega je veliko v mleku in mlečnih izdelkih, suhem fižolu in suhem sadju, sardinah in nekaterih vrstah zelenjave (brokoli, rabarbara, bob, kisla repa in zelje).

Kako postavimo diagnozo osteoporoze in kakšno je zdravljenje le-te?

Zanesljivo lahko diagnozo osteoporoze pred pojavom zlomov postavimo le s posebno preiskavo, ki izmeri gostoto kosti oz. kostno maso. V Sloveniji je možno opraviti te meritve v Ljubljani, Mariboru in v Termah Zreče, kjer imajo aparate za merjenje kostne gostote. Preiskava je enostavna in neboleča.

Poznamo več različnih načinov zdravljenja osteoporoze, vendar še enkrat poudarjam, da je najvažnejša in tudi najuspešnejša preventiva. Zdravljenje osteoporoze je praviloma v rokah specialista internista, ki se po razgovoru z ženo, ki ima osteoporozo, odloči za eno od možnih vrst zdravljenja z zdravili. Upošteva, kakšno je stanje žene, kakšne so prednosti in tveganja, povezana z različnimi načini zdravljenja za vsako posameznico.

Kot zaključek naj omenim, da se moramo vsi skupaj zavedati, da je osteoporoze veliko. Veliko lahko sami naredimo za to že v mladosti in tudi kasneje z redno telesno aktivnostjo in z zdravim načinom življenja. Če pa je enkrat zdravljenje z zdravili potrebno, moramo vedeti, da je to zdravljenje dolgotrajno in doživiljsko.

Marjana Predikaka, dr. med.
specialist internist

MISEL OSTANE

Pravijo, da misel potuje brez žic, brez avta, kar tako. Ne, kar tako pa ne. Potuje tja, kamor sama hoče: niti oseba je ne usmerja. Ona sama išče in tipa do drugih misli in kadar se dotakne sorodnih signalov, potem začutiš to, kar ti narekuje tvoja zavest. Kot v hipu se spomniš pripetljajev časa, krajev in prijateljev. Šele takrat se zaveš, da v svetu nisi sam, da so ob tebi še drugi, ki te potrebujejo, ali pa te mogoče tudi ne marajo. Spoznaš, da potrebuješ ti njih, prav sedaj, pa čeprav so daleč stran v drugem kraju, vendar v mislih ob tebi. Občutiš jih, v srcu jih hraniš kot podarjeno blago, kot poklon, kot cvet, dan od srca. To ti je najljubše, tega nikdar ne pozabiš. Čeprav je cvetni list osut, zavržen sameva, ampak iz misli ti ne gre. To je bil dar, izražena ljubezen ali samo dopadljivost. Kakor dan, ki ti ga nekdo podari, čeprav premišljuješ ali ima smisel. Največ, kar ti človek lahko da, je njegov čas. Saj čas je minljiv, kakor mladost, kakor sreča, celo ljubezen mine. Ostane ti življenje, kakršnokoli in misel. Te ti nihče ne more vzeti. Da, nam vsem do konca dni ostane MISEL. Še dobro, da imamo njo.

Marija Omulec

Občina Šmartno pri Slovenj Gradcu

Ko te asfaltna cesta popelje iz kraja Mislinja v smeri Slovenj Gradca, sta malo naprej od Dovž na desni strani stanovanjska stavba, nasproti nje pa gospodarsko poslopje - hlev. Objekta nista nič posebnega, posebnost na enemu izmed njiju pa je zanimiv napis na rdeči tabli, ki so včasih označevale, v katerem okraju se nahajaš, v kateri občini in katerem kraju si. Danes na te stvari kar malo pozabljamo, mogoče tudi zato, ker se družbeno politična organiziranost tako hitro spreminja.

Rdeča tabla s prej omenjenimi napisi označuje kraj Mislinjsko Dobravo, občino Šmartno pri Slovenj Gradcu in okraj Slovenj Gradec. Osnova za takšno razdelitev je bil Zakon o razdelitvi LRS na mesta, okraje in občine z dne 19. aprila 1952. Lastnik objekta, oziroma nosilci lokalnih oblasni te table še niso odstranili

SLOVENJ GRADEC

in kaj kmalu bi se lahko zgodilo, da bi v današnjem času veljala, vsaj v tistem delu, ki označuje občino Šmartno pri Slovenj Gradcu.

Včasih je lahko tudi manjša nedoslednost dokaz sedanjim rodovom, da se zgodovina v nekem smislu ponavlja.

Rado Jeromel

POBEGLI VAGONI

Bilo je meseca maja 1938. Po Mislinjski dolini in naprej proti Velenju je vedno veselo vriskal potniški ali tovorni vlak. K njemu so priklopljali in odstavljali vagone na vseh postajah.

Nekega dne je tovorni vlak odpeljal okrog dvanajstih iz postaje Slovenj Gradec. V Dovžah so priklenili k njegovi kompoziciji dva vagona rezanega lesa, last Franca Časa-Ložnika. Ko je vlak na postaji v Mislinji premikal, je popustil vlečni drog in devet vagonov se je začelo pomikati nazaj proti Slovenj Gradcu. Sklepni zavirač je sicer zavrl en vagon, vendar je bila vztrajnost sil že prevelika. Skočil je iz vagona, da se je rešil. Sedem praznih vagonov in dva polna rezanega lesa, pa so zdrveli s strašansko hitrostjo navzdol po dolini.

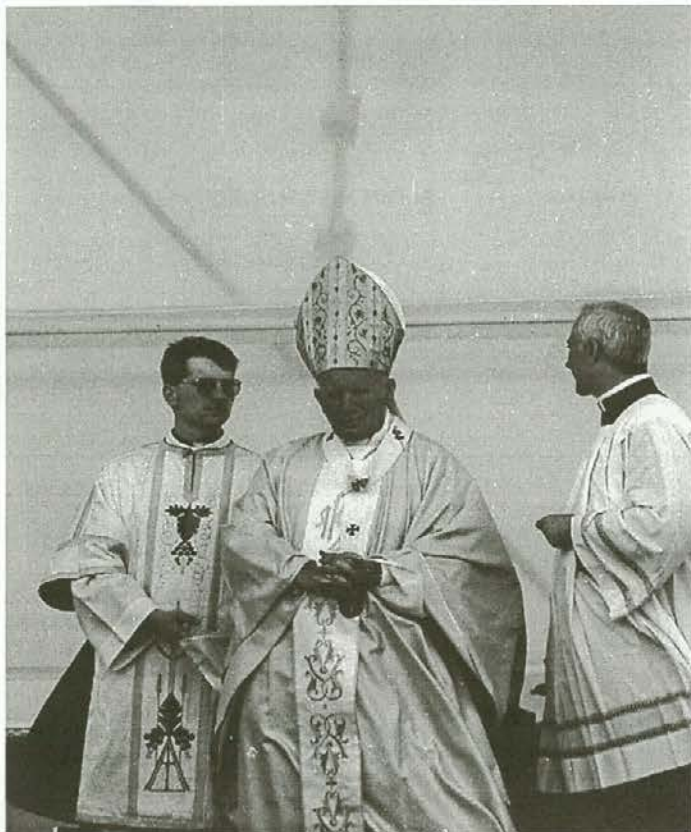
Iz slovenjgraške postaje je v tem času speljala motorna drezina z uslužbenci sekcije za vzdrževanje proge Celje. Ko so pri Dovžah videli, da jim nasproti samodejno drvi sklop vagonov, so poskakali iz drezine, ki so jo potem vagoni rinili nazaj proti Slovenj Gradcu.

Slučaj je nanese tako: na slovenjgraški postaji bi moral kretnik Pečečnik postaviti kretnico na tretjem tiru nazaj v pravo lego, ali naravnost, tako da bi bil glavni tir vedno prevozen. To pa je pozabil storiti. Ko so vagoni pridrveli na postajo, je bila kretnica postavljena v odklon, zaradi česar so podivjani vagoni iztirili in se razbili. Na glavnem tiru je takrat, pred železniško postajo, stal potniški vlak s šolskimi otroci, ki so se nameravali popeljati na izlet. Rešila jih je Pečečnikova pozabljivost, saj bi se bila sicer zgodila prava katastrofa.

To sem zapisal v spomin na letošnjo stopenetdesetletnico naših železnica, ko je pripeljal na slovensko ozemlje prvi vlak iz Dunaja skozi Maribor, Celje, Ljubljano in Trst.

Maks Potočnik

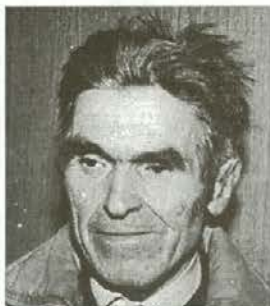
PAPEŽEV OBISK V SLOVENIJI

Na državniški in pastoralni obisk v Slovenijo je prišel papež Janez Pavel II. Srečanja z njim na treh osrednjih slovesnostih v Ljubljani, Postojni in v Mariboru se je udeležilo čez 250 tisoč ljudi. Sveti oče se je med obiskom sešel tudi z mnogimi politiki, znanstvenimi in kulturnimi delavci, škofi, duhovniki, redovniki in redovnicami. Obisk je potekal pod geslom: OČE, POTRDI NAS V VERI.

Tridnevni obisk papeža Janeza Pavla II. Pa bo zagotovo ostal v lepem spominu mladim, s katerimi se je papež srečal drugi dan obiska v Postojni. Tu je sveti oče mladim dejal: "PAPEŽ MA VAS RAD". Tretji dan papeževega obiska pa je bila slovesnost na mariborskem letališču. Iz vseh krajev severovzhodne Slovenije in tudi iz Koroške, pa iz Avstrije, Madžarske, Italije in Hrvaške je prišlo preko 110 tisoč ljudi. Po slovesnosti na mariborskem letališču je papež obiskal še mariborsko škofijo in grob škofa Antona Martina Slomška. Ko pa se je ob koncu obiska poslovil, je med drugim rekel: "Bivanje med vami me je v teh kratkih dneh napolnjevalo z obilnim notranjim veseljem. Hvala za vaše gostoljubje in za vašo pozornost in skrb. Imel sem priliko občudovati, kako je Slovenija domovina čudovitih ljudi, ki s svojo vero in poštenim življenjem in velikodušnostjo oblikujejo duhovno in kulturno dediščino celotne narodne skupnosti. Bratje in sestre v Sloveniji, bodite vselej enotno in složno ljudstvo, družina, sestavljena iz mnogih družin, med katerimi vladata ljubezen in medsebojna pomoč."

F. Jurač

Naš dopisnik Ludvik Mori

"Če želi današnji človek najti mir, spokojnost v naravi, kjer ptičji zbor oznanja lepo jutro, pomladno, poletno, zlato jesensko ali kras zimske idile, lahko vse to najde v tihoti gora, na vrhovih, obdanih s soncem." Tako pravi Ludvik Mori.

Veliko je Slovencev, ki pozna tega skromnega pisca lepih, bogatih besed. Njegova poučna besedila najdemo v raznih slovenskih glasilih in časopisih.

Ludvik MORI ni obiskoval gimnazije ali sedel na univerzi. Ne, njega je izoblikovala narava. Podarjen mu je bil talent. Ludvik zna svoj talent dobro izkoristiti, daje ga nam, ki radi čitamo njegova dela. Uči nas skromnosti, poštenosti, srčne omike. Teh lastnosti marsikdo nima, ker ne veruje v Boga, v ljubezen do sočloveka, soseda, do drugače mislečega. Marsikdo izmed nas bi moral iti v njegovo "šolo" in prepričan sem, da bi se vrnil drugačen, bolj umirjen in srčno odprt do drugega človeka.

Ludvik je tudi ljubitelj rož. Ko večerno sonce zahaja, pozlati njegove rože, da se zableste kot poslednji pozdrav dnevu, ki tone v noč. Na rožah pa se vidi, da jih je gojila skrbna roka.

Težko je opisati vse, kar Ludvik dela za sočloveka.

Dragi Ludvik, piši, ustvarjaj tam v svojem gorskem miru, ki ti daje navdih, kako se je treba človeku približati in ga narediti srečnega!

Viktor Levovnik

LOVSKO ODLIKOVANJE JOŽETU JEROMLU

Nedavno tega je imela LD Mislinja letno konferenco, na kateri naj bi Jože Jeromel od lovske zveze Slovenije prejel odlikovanje III. Stopnje za lovske zasluge. Ker pa se letne konference zaradi zdravstvenih razlogov ni mogel udeležiti, mu je delegacija LD Mislinja s starešino Avgustom Kreblom izročila odlikovanje kar doma. Dvainosemdesletni Jože Jeromel je rad pokramljal s svojimi lovskimi tovariši o lovu nekoč in danes, pa tudi kakšna lovska se je vmes prikladla. Jože upa, da mu bo zdravje služilo tako še naprej, da bo lahko tudi v letošnjem letu odšel v naravo zgolj kot opazovalec - gojitelj in ugledal kakšno kapitalno divjad.

Rado Jeromel

Nekdanja tkalka Ravnarjeva Cencka

Kadarkoli zagledam stebelca cvetočega lanu, morda lep izvezen prtiček, ali pa se osebnostno srečam s Censko, se sprašujem: "Ali bo še kdo v naših krajih tkal laneno platno?" V preteklih časih je predstavljalo velik delež oblačil in posteljnine ter okrasnih namiznih prtičkov, zaves in še kaj.

Ni še tako daleč čas, ko so v dolgih zimskih večerih brneli kolovrati svojo pesem. In pridne predice so spreminjale predivo v klopčiče in štrene. Kako romantičen je bil pogled v zgodnjem poletju na njive cvetočega lanu, kar danes skoraj ni več videti. Z opuščanjem setve lanu je utihnila tudi pesem teric, ki so v poznih jesenskih dneh ob šaljivih dogodivščinah trle lan, med odmorom tudi katero zapele.

Kakor lanu, je vedno manj tudi ljudi, ki bi še znali tkati. Ena takih je tudi RAVNARJEVA CENCKA, ki je nekako pred več kot tremi desetletji, ko so ljudje povsem opustili setev lanu in so prinašali vse manj preje, to obrt opustila, čeprav je na svojih statvah znala pripraviti prave umetnine v času hudega pomanjkanja vseh vrst industrijskega blaga, katerega v prvih povojnih letih skoraj nikjer tudi za več denarja ni bilo moč dobiti.

Cencka se je te obrti naučila v nemškem Gradcu, kamor jo je v dekliških letih zanesla pot za kruhom. Tam se je ob službi naučila tudi tkanja in to znanje ji je prišlo še kako prav ob vrnitvi v domovino, saj je prav v tem času bila kriza za tekstilne izdelke na višku. Najprej je

začela tkati za domače in sosedo, potem pa so začeli številni naročniki nositi k njej prejo iz vedno širše okolice, tudi po več ur peš hoje.

S svojim trdim in zahtevnim poslom je čestokrat ob brlivki pozno v noč za skromno plačilo služila kruh sebi in ostareli materi na majhni krpi zemlje. Sicer pa tudi tkanje ni tako preprosto, če je preja dobra lahko veliko narediš, če pa je slaba, pa prav malo in temu primeren je tudi zaslužek. Tako je Cencka tkala vse zimske dni tja v pozno pomlad in si s tem prislužila tudi kakšno grenko nagrado z grožnjo denarne kazni ali zaporom takratnih oblasti, morda tudi zato, ker si ni iskala službe v tovarni, ampak je čez poletje pridno hodila na dnino po hribovskih kmetijah. Cencka je bila edina tkalka v teh krajih, saj so Nemci med vojno požgali Kohovo domačijo, ki se je tudi ukvarjal s tem poslom ter uničili dom in družino.

Ko se je okrepila in pocenila industrijska proizvodnja oblačil ter cenovno izpodrivala domača platna, je začela pridelava lanu naglo upadati. Ker ni bilo več kaj tkati, je Cencka spravila svoje že precej odslužene statve na podstrešje, kjer jih je zglodal zob časa. Vse to je ni praveč potrlo, še z večjo vneto se je posvetila kmečkemu delu, ki ga je z vso ljubeznijo in vneto v sezoni opravljala več desetletij, vse do dopolnjenega 76 leta, ko jo je bolezen nenadoma prisilila k počitku.

Ravnarjeva Cencka - Foto: L. Mori

Sedaj živi pri svojih nečakinjah ter se v spomnih vrača na svoj domek, med polja in travnike ter na čas, ki ga je prebila ob statvah in so ljudje zadovoljni odnašali na desetine metrov trpežnega lanenega blaga, ki je danes vse bolj iskano.

V imenu vseh, ki Ravnarjevo Cencko poznamo, ji želimo še veliko zdravih in radostnih let življenja.

Ludvik Mori

RESNIČNA ZGODBA IZ OTROŠKIH DNI

Bilo je leto 1943. Stara sem bila 13 let.

Nekega januarskega dopoldneva pride k nam sosed Lenčka. Prosila me je, da bi popazila njenega sinka za čas, ko je šla v mesto po opravkih. Seveda sem takoj odšla na njen dom, da bi bila pri njenem otroku.

Najino igro so zmotili strelji, ko so Nemci zasledovali partizane okrog hiše. Zelo sem se prestrašila, vzela desetmesečnega dojenčka v roke in zbežala na svoj dom.

Še danes vidim srečo in veselje orokove mame, ko je videla, da držem njenega sinka varno v naročju. To je bil tudi zame srečen dan, ki se ga še dobro spominjam pri svojih 66 letih.

Fanika Rotovnik

"Čeravno nisem več mlada, kosim pa še rada", pravi Zofka Verko iz Ojstrice

LETNA SKUPŠČINA ODBORA ZB NOV RAZBOR

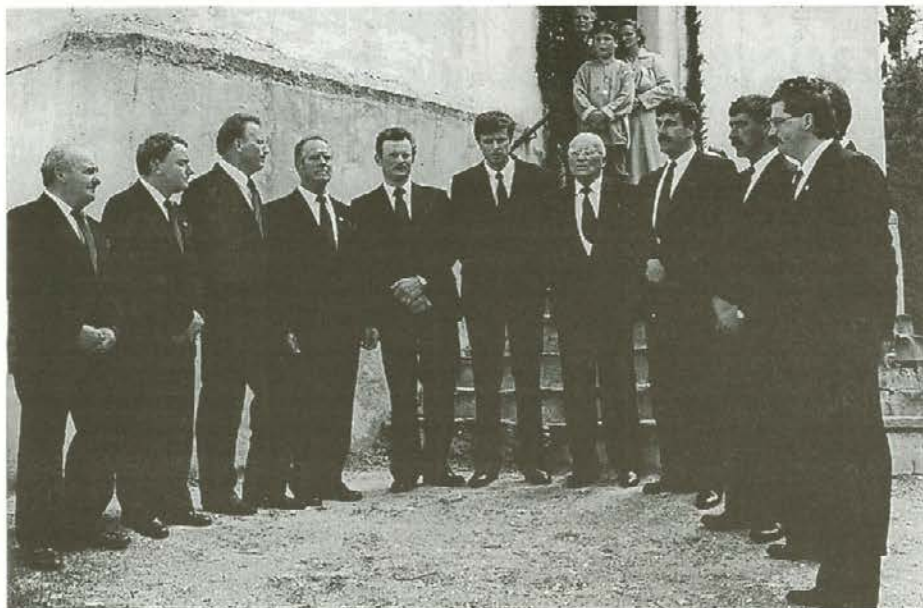
Letos, 21. aprila smo se zbrali razborški borci in aktivisti na svoji letni skupščini pri Pečolarjevi Minki. Pregledali smo svoje delo in ugotovili, da smo v minulemu letu vse probleme naših članov ugodno rešili. Le škoda, da nas je iz leta v leto manj. V minulemu letu smo izgubili kar tri naše člane. Tako sedaj naša organizacija šteje komaj 38 članov. Izgleda pa, da bodo iz organizacije izstopili "mladinci", ker jim je nova zakonodaja odvzela finančne ugodnosti. Teh je v Razboru pet. Tudi naša, starejša generacija je za marsikaj prikrajšana. Ni več sistematskih pregledov, ni več ugodnosti za zdravilišča, kar bi sedaj na stara leta še kako potrebovali.

Skupščine se je udeležil tudi sekretar občinske organizacije, g. Stane Butolen, ki nam je povedal, da si organizacija prizadeva, da bi bili borci spet deležni več zdravstvenih uslug. Povedal nam je še več drugih novic iz dela organizacije. Za to smo mu zelo hvaležni in želimo, da bi funkcionarji večkrat prišli med nas in nas seznanjali z novicami.

V minulemu letu smo v Razboru obnovili spomenik padlim borcem. V Razboru pa imamo tudi spomenik padlim v prvi svetovni vojni, na katerem je napisanih 28 padlih fantov iz Razbora. Tudi na njem bi radi obnovili črke, pa žal ni denarja.

Razborski odbor ZB NOV se lepo zahvaljuje tovarišu Butolenu za obisk in želi še več sodelovanja.

Sekretarka ZB NOV Razbor
Štefka Melanšek

NA SELAH SO PRAZNOVALI

V nedeljo, 21. aprila 1996, je moški pevski zbor **FRANC KSAVER MEŠKO** iz Sel priredil samostojni koncert pod vodstvom Milana HOVNIKA. Koncert je bil namenjen jubilejni, 30. obletnici njegovega obstoja. Prestavil je svojo novo kaseto, ki je pravkar izšla. Na koncertu so sodelovali še prof. Viktor Poplas s svojimi učenkami. Prebrana pa je bila tudi hudomušna kronika 30 let.

Anton Lah

Degustacija pri Bošniku

Drago Bošnik in žena Berta iz znane turistične kmetije TINA na Gmajni pri Slovenj Gradcu sta povabila VIPAVSKI HRAM iz Vipave in JURMES iz Šentjurja, da pri njih priredijo degustacijo vipavskih vin in pokušino mesnih izdelkov, ki jih pripravljajo v JURMESU v Šentjurju. Direktorja omenjenih podjetij sta predstavila vsak svoje zares odlične proizvode, njihov enolog pa je podrobno opisal vsaj dvanajst vrst najboljših vipavskih vin. Udeleženci so šli domov zadovoljni.

A. Šertel

Tako se je šibila miza od prepolnih pladnjev dobrot, ki so jih pripeljali seboj Šentjurčani - Foto: T. Jeseničnik

SPOMIN NA ŽENO

KUKAVICA JE ZAPELA,
OB HIŠI JABLANA CVETI,
JAZ NA KLOPCI SAM POSEDAM,
KER TEBE NI, KER TEBE NI.

TIHO SI NAS ZAPUSTILA,
SI ODŠLA V VEČNI MIR,
SI MENE SAMEGA PUSTILA,
NA STARA LETA, NA VEČER.

S KOM NAJ SE POGOVARJAM?
KOMU NAJ ROKO PODAM?
V TEŽAVAH, KOMU NAJ
POTOŽIM?
V VEČERIH TIHIH, KO SEM SAM.

Ivan Hamun

Drago Bošnik med strežbo pri degustaciji

V Slovenj Gradcu je bila tudi letos razstava domače in umetne obrti. Bila je še posebej uspešna, saj je razstavljalo doslej največ razstavljalcev - Foto: F. Jurač

S krvjo zaslužen denar

MLAKE je kraj, ki ljudem ni najbolj poznan. Zanj domačini bolj uporabljajo ime PERNICE.

Mlake so bile nekoč samostojna občina, s številnimi kmetijami. Leta 1919, ko je bila ustanovljena Kraljevina Jugoslavija, je takrat določena državna meja prerezala občino Mlake na dva dela. 13 hišnih števil je ostalo v Jugoslaviji pod imenom Mlake, druga polovica pa je dobila ime "Laaken". Tako smo čez noč postali Avstrijci in Jugoslovani. Tako je tudi še danes. Devet hišnih števil ali posestev še gospodarji na tem območju, ki se razteza po državni meji od sv. Urbana pa do potoka Bistrice. To je strm teren, z močno zajedenimi grapami, ponekod močvirnat, s številnimi izviri čiste pitne vode. Ljudje so te izvire in potoke izkoristili za pogonsko silo mlinov in žag.

Kraj leži na severni, senčni strani, zato tu pozimi ne vidiš sonca. Ljudje se preživljajo v glavnem z živinorejo. Gojijo goveda, čredo pa dopolnjujejo drobne živali, predvsem ovce.

Tujec, ki zaide v naš kraj, sname klobuk in potrdi, da je tu Bog res mahal s praznim žakljem. V prid trmastim ljudem je ostalo tu še devet kmetij.

Tudi v zlatih časih kraljevine Jugoslavije ni bilo boljše. Ljudje so iskali načine, kako priti do zaslužka. Državna meja je prinašala ljudem na Mlakah čeprav tvegan, vendar dober zaslužek za tihotapljenje goveje živine čez mejo v Avstrijo. Pri nas je bila cena govedi na psu, saj so mesarji plačevali dva do tri dinarje za 1 kg, medtem ko je bila cena v Avstriji 1\$. Naše banke so menjale 1\$ za 10 din, ali drugače: za eno prodano kravo v Avstriji si pri nas dobil dve. Tako je prodaja na "črno" naraščala. Da bi jo preprečili, je država povečala število vojakov na meji.

Neko jutro se na vse zgodaj pojavi na vratih sosed iz Avstrije. Pove, da mu je zbolel vol in da bi želel kupiti enega pri nas. Z očetom sta se dogovorila, da mu do konca tedna priskrbi vola. Po naključju je bil v petek v Marenbergu (sedanjih Radljah) živinski sejem. Dogovorila sta se tudi, kako ga bo oče obvestil o tem, da je kupil vola: obesil bo rdečo odejo na "gank" hleva. Sejmišče je bilo polno živine. Kmalu je zagledal vola, ki bi bil primeren za soseda.

Iz Marenberga do Mlak je dolga pot, posebej spomladi, ko živina ni utrjena za hojo. Po dveh urah in pol sva bila pri kmetu Hriberniku na Pernicah. Ob cesti je popravljaj ograjo. Poznali smo ga kot človeka, ki je rad tožaril in postopal po sodišču. Pozdravil je "dober dan" in na-

daljeval: "Ha, kje pa si kupil vola, pa saj že imaš enega, a tega boš pa tihotapil?" Oče mu je odgovoril: "Imam ga že, pa šepa."

Doma na dvorišču je čakala mati in si ogledala vola. Vol je tu, mati nese odejo na "gank" hleva za znamenje, oče pa stopi še proti meji pogledat na živino, ki se je tam pasla. Čez dobre četrt ure je sosed opazil znak in tudi on nagnal svojo živino ob mejo. Pri tem pa je na ves glas vpil: "Herman, našeni mi našega vola sem nazaj!" To je nekajkrat ponovil, da so slišali tudi graničarji. Mati je bila v njihovi bližini. Vprašali so jo, kaj vpije Avstrijec. Rekla jim je, da mu je vol ušel na našo stran in je med našo čredo. "Pa ajdemo, da mu pomagamo vratit vola v Avstrijo", je rekel in šli so vsi trije: mati, pastir in graničar in nagnali vola čez mejo. Avstrijec je bil vljuden in je graničarju za uslugo ponudil škatlo cigaret.

Še istega dne so povečali število ljudi na meji. Tako je v soboto nastradal sosed Planšak. S hlapcem Tončem, ki so mu pravili tudi Čikan, je zvečer poskušal spraviti čez mejo par volov, eno kravo in dve telici. Hlapec je bil oblečen v belo srnjico, kar ga je izdajalo kot tarča. Graničarji so ju opazili in začeli vpiti in streljati. Živina se je prestrašila in zbežala in po nekaj urah prišla sama nazaj domov. Posledice tega dogodka pa je trpel hlapec Čikan, ki je bil ustreljen v ramo. Za njim je ležala v močvirju krava s prestreljeno hrbtnico, poleg nje pa je stala pol leta stara telica s prestreljenim zglobovom noge.

Zgodaj zjutraj se je pojavil pred vhodnimi vrati komandir graničarjev in zbudil očeta. Naročil mu je naj gre oskrbet ranjenca. Oče se je čudil, kako so lahko pustili ranjenega človeka, ne da bi mu nudili pomoč. Ko je prišel na pašnik, je videl grozečo sliko nečloveškega ravnanja, ranjeno kravo in telico, ki si je lizala s krvjo prepojeno dlako. Čikan je ležal nekaj metrov stran pod mladimi smrekami. Ko je spoznal očeta, je iz suhih ust spustil glas: "Herman, jaz bom umrl". Oče in graničar sta Čikanu povezala rano. Potem je bilo treba čakati na komisijo. Po dolgih štirih urah so uredili formalnosti in nato Čikana odnesli v dolino v bolnico Slovenj Gradec, kjer si je opomogel.

Te vrstice sem napisal zato, da bi ljudje vedeli, kako škodljiva so bila taka dejanja za človeka, pa tudi za državo. Oba pokriva že zemlja: Čikana v Avstriji, Tonča blizu njegove domačije Planšak na Pernicah.

Pri Hermanu pa je še vedno ostalo ime temu pašniku Čikan.

Rudi Pečnik

VIDA KLINC
1954 - 1996

*Pomlad se je na zemljo vrnila.
Okrog nas je mesec maj,
petje ptičev nas budi
v cvetje se je zemlja zagrnila,
le zate draga Vida, petja, cvetja in
pomladi ni!*

Presunjeni, globoko pretreseni, smo vsi, kar se nas je zbralo v torek, 7. maja 1996 na pokopališču pri sv. Marjeti v Kotljah, s solzami v očeh, molče strmeli v krsto, ki je skrivala od hude boleznin in bolečine izmučeno, mrtvo telo Vide Klinc, rojene Bricman iz Podgore v Kotljah. Čeprav je morala Vida po skoraj dveh letih obupnem boju za življenje z najhujšim sovražnikom sodobnega človeka kloniti in umreti, je bila na mrtvaškem odru v mrliški vežici v Kotljah vendarle videti kot zmagovalka. Kajti tudi bolezen in smrt nista mogli uničiti njene lepote. Vzeli sta ji življenje v njenih najlepših letih, v 42. letu starosti.

Rajna Vida se je rodila 3. septembra 1954. Z 18 leti se je zaposlila v železarni na Ravnah. Bila je marljiva in pridna delavka. Učila se je in opravila izpit za vodjo žerjava. Zanimivo je, da se je z možem Borisom spoznala tisti dan, ko sta prvič skupaj pričela delati v železarni. Zagorela je ljubezen in leta 1974 sta se poročila. Vida je rodila dve

hčerki: Suzano in Nives. Suzana ji je podarila že vnuka Tadeja. Življenje je v ljubezni in slogi teklo naprej. Dogradila sta stanovanje. Ko pa bi lahko začela uživati sadove svojega dela, je prišla, tako kakor se v življenju, žal, tako rado zgodi, bolezen, ki je na mah uničila vse in najhujše prizadela vso družino, saj ji je vzela mater v njenih najlepših letih. Dokler je bila Vida zdrava, je bila zmeraj prijazna, dobrodušna, zgovorna ženska. Dobre volje je bila, z njo je bilo prijetno delati ali biti skupaj v veseli družbi. Bila je dobra žena svojemu možu, dobra hčerka svoji materi Lenčki in ljubeča mati svojima hčerkanama.

Ko je zbolela, je bila polna optimizma in volje do življenja. Čeprav je poznala svojo bolezen, je verjela, da jo bo premagala in ozdravela. Žal, se njeno upanje ni uresničilo. Lahko si predstavljamo, kako hudo je trpela ko se je zavedala, da je vse zaman, da ni rešitve. Njena duševna stiska je bila hujša kot neznosne bolečine, ki jih je junaško prenašala. R. Gorenšek

PAVLA KRESNIK
1911 - 1996

V soboto, 13. aprila 1996 smo se na pokopališču v Šmartnem zadnjič poslovili od Pavle Kresnik - Jevšnikove mame.

Pavla, kakor so jo prijatelji in znanci največkrat imenovali, je nenadoma in nepričakovano potonila v svoj zadnji sen. Rodila se je leta 1911 na Nogarjevi domačiji v Razborci. Njena otroška leta so bila zaznamovana s težkimi časi I. svetovne vojne in prihajajoče gospodarske krize. Mladost v številni kmečki družini je bila v teh časih vse prej kot prešerna.

Ko se je leta 1932 poročila na Jevšnikovo domačijo, sta si z možem Francem ob številnih kmečkih opravilih ustvarila topel dom zase in za svoje otroke. Za življenje težka trideseta leta in pričetek II. svetovne vojne so zaznamovali to časovno obdobje. V hudi preizkušnji človeške vesti so bila vrata Jevšnikove domačije vedno odprta borcem partizanskih enot. Že v letu 1942 je Pavla navezala stike z vodstvom I. Pohorskega bataljona, za kar je okupator že istega leta grozil celi družini z izselitvijo v taborišče, le po srečnem

naključju so ostali doma. Kljub nevarnosti in grožnjam okupatorjeve oblasti je Pavla sodelovala pri izgradnji Pavčkovih bolnic in kasnejši oskrbi s hrano in sanitetnim materialom. Vsaka pomoč in vera v boljše prihodnost je pripomogla k osvoboditvi Slovenije.

Težki dnevi in dnevi sreče so se prepletali v njenem življenju. Ko je po tragičnem dogodku izgubila moža, se je njeno življenje za nekaj časa ovilo v črmino. Pavla sama ni bila kos težkemu kmečkemu delu, zato se je ponovno poročila in z možem Petrom stopila na novo življensko pot. Z ljubeznijo je vzgajala svoje otroke in ob tej radosti pozabila na težka povojna leta. Vedno je ostala zvesta kmečkemu delu in gospodarjenju z gozdom. Kot lastnica gozda je delo v svojem gozdu prepuščala strokovnim odločitvam gozdarjev. Razdajala se je za svojo družino, za znanec, prijatelje in sosede. V svojem življenju je s pokončno držo in odločnostjo premagovala vse težave.

Pavla nam bo ostala v najlepšem spominu, saj je predstavljala lik človeka, ki ga bomo vedno pogrešali. S svojim delom, pridnostjo in doslednostjo je izpolnila svoje življensko poslanstvo, na kar so lahko ponosni sorodniki in znanci.

J.T.

Komaj tri leta in pol ti je bilo, ko tvoje mlado telo v potok je omahnilo nam pa grenke spomine v srcih je pustilo.

V SPOMIN

na
MATEJCA ŠPENGERJA
iz sv. Jerneja nad Muto

20. junija mineva deset let od žalostnega dne, ko nam je kruta usoda iztrgala iz družine našega Matejca.

Žalujoči: starši, bratci in babica Julijana

ZAHVALA

Po dolgotrajni in hudi bolezni nas je zapustila draga žena, mama in babica

ANGELA LIPNIK
iz Celjske ceste
v Slovenj Gradcu

Vso njeno življenje je bilo eno samo razdajanje, ljubezen in dobrot, zato jo bomo še toliko bolj pogrešali. Ostala pa bo v naših srcih kot drobna prižgana lučka, kot svetel vzor in upanje, da se nekoč zopet snidemo.

Vsem, ki ste jo na njeni zadnji poti pospremili v tako lepem številu, iskrena hvala. Hvala za darovano cvetje in maše, duhovnikom za pogrebni obred, govorniku Francu, družini Breznik iz Pameč ter osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, posebno dr. Epšekovi in dr. Predikakovi.

Hvala gopse Amaliji Kotnik za vso nego in skrb ter vsem, ki ste nam v bolečini stali ob strani.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in brata

ANTONA PODJAVORSKA
Jankarjevega Tončka
iz Kozjaka pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala sodelavcem Rudnika lignita Velenje za častno stražo in spremstvo na pogrebu. Iskrena hvala govornikom za besede poevcem za zapete žalostinke, g. dekanu Tinetu Tajniku za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

Žalujoči: žena, otroci, sestri in brata z družinami.

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnideršič. Naklada: 1700 izvodov. Tisk in dovršitev: CODA PRESS; Maribor, 1996.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

ZAHVALA

Ob vse prerani izgubi naše

VIDE KLINC

se v tvojem imenu najlepše zahvaljujemo za vso skrb in ljubezen, tistim, ki so ti jo med tvojo boleznijo dajali: tvojemu možu Borisu, mami Lenčki, tvojima hčerka Suzani in Nives, posebno Suzani z možem Tinijem, sosedi Bukovčevi, še posebno pa patronažni sestri Berti Jež in vsem drugim, ki so kakorkoli pomagali.

Hvala vsem za prineseno cvetje, sveče, za sočustvovanje. Hvala pogrebem, pevcem, g. župniku za obred, govorniku sodelavcem iz železarne, domačemu govorniku in godbi na pihala Železarne Ravne.

Vido bomo Hotuljci in vsi, ki so jo poznali, ohranili v najlepšem spominu.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame, ome, prababice in sestre

IVANKE KREBL
iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem, sorodnikom in sosedom, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje in za svete maše. Hvala dr. Tilki Prevolnik in patronažni sestri Majdi Zajc za zdravljenje ter zdravnikom in strelzemu osebju internega oddelka slovenjegraška bolnišnice. Hvala govorniku Marjanju Križaju za ganljivo izrečene besede slovesa, šentiljskim pevcem za zapete žalostinke, dekanu g. Tinetu Tajniku za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

Žalujoči: otroci Marjana, Fanika, Janko in Zofka z družinami ter sestra Marija z družino

ZAHVALA

Ob težki in boleči izgubi dragega moža, očeta, dedja in brata

JOŽETA JEROMLA
Tisnikarjevega očeta
iz Male Mislinje

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, najlepše zahvaljujemo. Prav lepa hvala vsem sosedom, še posebej Ješovnikovim in Antonu Klemencu, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Hvala dr. Tilki Prevolnik, zdravnikom in zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, za skrb in nego v zadnjih urah njegovega življenja. Iskrena hvala govornikom Jožetu Tretjaku za poslovilne besede pred domačo hišo in Marjanu Križaju pred odprtim grobom. Hvala tudi g. kaplanu Zoranu Korenu za opravljen pogrebni obred, cerkvenim pevcem za petje v cerkvi, moškemu pevskemu zboru za zapete žalostinke ob odprtem grobu in pogrebni dejavnosti Jerneja Zaveršnika.

Žalujoči: žena Marija, sin Zdravko, Jože in Vlado z družinama, nečak Igor ter bratje in sestre

PREGOVORI

V GOZDU JE LEPO IN TIHO.

GOZDOVI SO VLADARJI SVETA.

GOZD JE ŽIV, KAKOR MI LJUDJE.

V SPOMIN

Druga julija mineva leto žalosti ko nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

MARTIN KOVŠE
iz Mislinje

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.

Žalujoči: žena Martina, hčerka Marjana, sinova Miran in Martin z družinami ter sestre

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega sina, brata, strica in svaka

STANKA OGRIZA ml.
iz Legna 155,
roj. 17. 5. 1958

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence, cvetje, sveče in svete maše ter kakršnokoli pomoč v težkih trenutkih. Posebej se zahvaljujemo govorniku Radu Kresniku, pevskemu zboru Slovenka iz Šmartna, gasilcem z Legna, gospodu kaplanu iz Šmartna in vsem, ki ste ga pospremili na prerani zadnji poti.

Žalujoči: mama Angela, oče Stanko, sestra Cvetka s Francem, brata Peter z Betko in Rajko ter nečaki Tanja, Tomi, Valerija in Matej

ZAHVALA

Z žalostjo in bolečino se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so našo drago mamo, babico in prababico

ANGELO VIVOD - MARHAT
iz Kozjaka pri Mislinji

spremljali na zadnji poti ter ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Iskrena hvala Grmičevi družini in Anici Vivod ter vsem sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Iskrena hvala g. Kaplanu Zoranu Korenu za pogrebni obred, šentflorjanskim pevcem za zapete žalostinke ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

Žalujoči: sin Leš, hčerke Danica in Marija z družinama, Gelca ter vnuki in pravnujinja Ana

V SPOMIN

Na

JURIJA ŠUMEČNIKA

Tih in boleč je spomin na 27. junij 1994, ko je iz naše sredine odšel, a ostal v naših srcih, naš najdražji in nepozabni mož, oče in dedek.

•KAJ VEŠ O PROMETU•

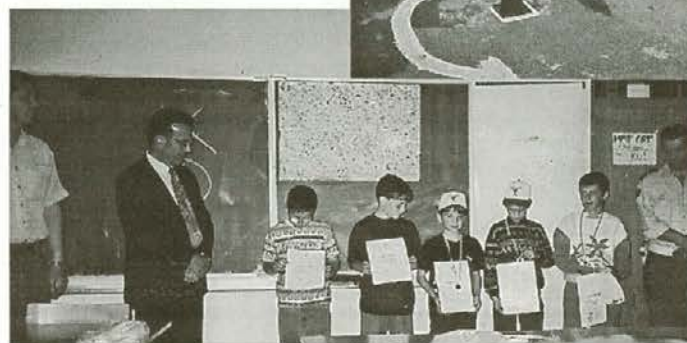
Mesec maj poleg pomladnih lepot prinese tudi obilo tekmovanj za učence osnovnih šol. Eno izmed njih je bilo tudi medobčinsko tekmovanje "Kaj veš o prometu", ki se je odvijalo v občini Mislinja. Tekmovalci, ki so se ga udeležili, so bili učenci osnovnih šol na področju Upravne enote Slovenj Gradec (mestna občina Slovenj Gradec in občina Mislinja). Z izobraževanjem mladih o prometnih predpisih in obnašanju v prometu želimo na ta način prispevati čim več za prometno varnost na našem področju. Komisija za promet pri občini Mislinja, ki je tekmovanje organizirala, je s pomočjo sodniške trojke v sestavi Rado Jeromel, Franc Konečnik in Božidar Kovač, tekmovalce razdelila v dve skupini. V prvi skupini od 1. do 4. Razreda so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto si je prislužil Luka Zupančič OŠ Slovenj Gradec, drugi je bil Luka Jeromel OŠ Mislinja, tretji je bil Dejan Libnik iz OŠ Razbor, četrto do peto mesto pa je pripadlo Boštjanu Rožancu OŠ Šmiklavž in Roku Črešniku OŠ Slovenj Gradec.

V skupini od 5. do 8. Razreda, kjer je bilo potrebno dokazovati znanje v treh disciplinah in sicer z znanjem na testnih polah, spretnostno vožnjo na poligonu in cestno vožnjo, pa so bili naslednji rezultati: prvi je bil Milan Rizvanovič iz OŠ Mislinja, ki se bo udeležil tudi državnega prvenstva v Kidričevem, drugo mesto je pridobil Matej Čas iz OŠ Mislinja, tretje mesto pa je pripadlo Luki Pavliču prav tako iz OŠ Mislinja. Diplome in medalje sta prvim trem razdelila župan občine Mislinja g. Mirko Grešovnik in predsednik komisije za promet g. Rado Jeromel. Na tekmovanju so sodelovali tudi policisti prometne policije Slovenj Gradec, ki so skrbeli za varen potek tekmovanja v cestni vožnji. Največ posluha za tekmovanje mladih je pokazala zavarovalnica Adriatic, Agencija ANŽE iz Raven na Koroškem, ki je prispevala za vsakega tekmovalca pokrivalo in pisala, za kar se zahvaljujem vodji Štefanu Anželaku in upamo, da bodo imeli tudi v bodoče posluh za takšna tekmovanja.

Z leve: Franc Konečnik, Rado Jeromel, ki daje navodila za reševanje testnih pol in župan občine Mislinja, Mirko Grešovnik

Spretnostna vožnja na poligonu pri OŠ Mislinja

Rado Jeromel Podeljene so diplome in medalje najboljšim

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

specializirana trgovina za oskrbo gozdarstva

Motorne žage za hobby

JONSERED 2040	43.133,00
HUSQVARNA 36	50.112,00

Mot. žage za profesionalno rabo

JONSERED 625	76.870,00
HUSQVARNA 254 xp	88.435,00

VERIGE 28 Z	1.530,00
VERIGE 34 Z	1.850,00
MEČ 15", 18"	3.850,00
VLEČNA VERIGA 2,5 m	3.516,00
ŽIČNA VRV Ø 10	290,00/m

VITLA

3T	109.050,00
4T	133.645,00

Ponujamo vam:

stroje, orodja, opremo in pripomočke za delo v gozdu:

- motorne žage in rezervne dele (verige, meče, ...)
- vse vrste pil, gozdarske spreje in krede, zagozde, ...
- gozdarske škornje, čelade, zaščitne obleke in rokavice, olja in maziva
- veliko izbiri električnih orodij za domačo uporabo in orodja za delo na vrtu:
 - kosilnice za travo (komposterje, motokultivatorje)
 - motorne kose (z najlonsko glavo in rezilnimi noži).

Smo pooblaščen prodajalec in serviser motornih žag JONSEREDS ter prodajalec in serviser motornih žag, kos in kosilnic HUSQVARNA.

NOVO

REZERVNI DELI ZA TRAKTORJE VSEH VRST IN TOVORNA VOZILA TAM, ZASTAVA

GUME, SNEŽNE VERIGE

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE OZIROMA PLAČILA Z ODKUPOM LESA

DOBRE STVARI OSTAJAJO

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Koroška c. 68 (Dvorec), Radlje, · tel. 0602/71 421 · fax 0602/71-239

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CEJSKA CESTA 7
TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193
TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR na TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRETNOSTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. JUNIJA 1996 DALJE

Vloge	Na mesec (31 dni)	Na leto
Vloge na vpogled,		
tekoči in žiro računi občanov (2%)	0.17%	2.00%
Žiro računi društev (1%)	0.08%	1.00%
Depoziti nad 31 do 61 dni (T+4)	1.37%	17.42%
Depoziti nad 91 dni (T+5), (D+5)	1.45%	18.55%
Depoziti nad 181 dni (T+6), (D+6)	1.53%	19.68%
Depoziti nad 1 leto (T+7.5), (D+7.5)	1.65%	21.37%
Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug (T+15)	2.24%	29.84%
Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug (T+16)	2.31%	30.97%
Zakonska zamudna obrestna mera (letni T+18)		30.91%

T je temeljna obrestna mera, ki jo za vsak mesec določi Banka Slovenije trenutno kot aritmetično povprečje indeksa rasti drobnoprodajnih cen za zadnje 4 mesece.
D je devizna klavzula, ki se izračuna kot razlika med srednjim tečajem Banke Slovenije za DEM na dan poteka vezave in na dan sklenitve vezave.

ZAVAROVALNICA M A R I B O R

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC

FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

DA SMO VAM BLIŽE,
KO NAS POTREBUJETE:
TELEFON

080-19-20

PRVA BREZPLAČNA TELEFONSKA ŠTEVILKA
ZA NAROČANJE OBISKA
ZAVAROVALNIŠKEGA ZASTOPNIKA.

ŽIVLJENJE GRE NAPREJ, IN MI Z VAMI

PRENOVLJENA CERKVICA SV. JOŠTA V JAVORJU

Kar precej so strma pobočja, raztegnjena pod Peco in Uršljo na Koroškem in na teh pobočjih so med gozdovi redko posejane večje ali manjše kmetije. Če so že skalnati kraji videti manj prijazni, pa so zato ljudje toliko bolj, med katerimi najdeš človeško toplino ter za pogovor odprte ljudi.

S Štefanom Grabnerjem sva se spoznala, ko se je zaradi tlakovnic mudil v našem kraju. Beseda je dala besedo in povedal je, da v Javorju obnavljajo podružnično cerkev sv. Jošta. Lani, proti koncu avgusta, sem se napotil v ta odmaknjen kraj, da vidim kraj, se srečam z ljudmi ter kaj izvem o njihovem delu v teh samotnih strminah. Ko prideš v ta kraj, se kar čudiš, koliko poguma imajo ti ljudje v sebi, ko se borijo za svoj obstoj ter obstoj kmetij, posebno še v hudih zimah, ko so jih nekoč visoki snežni zameti za več dni povsem odrezali od sveta.

Pa vendar, kjer so pridni ljudje, ob skrbi za svoj dom in družino skrbijo tudi za polepšanje kraja ter ohranitev sakralnih objektov, ki so jih njihovi predniki zgradili kot simbol raznim priprošnjikom v zahvalo in nova upanja. Že predlani so na zunaj prenovili podružnično cerkev sv. Jošta, ki je kazala žalostno podobo in le malo upanja je bilo, da bi se kaj na bolje spremenilo v teh kriznih časih. A ko so za obnovo sakralnih objektov nastopili bolj obetavni časi, so se pridni ljudje oprijeli vsake odrešilne bilke, da bi te objekte zaščitili pred propadanjem. Cerkev so polepšali zunaj in znotraj ter položili nov tlak iz naravnih kamnitih plošč. Povedali so mi še, da je ta cerkev

dosti starejša, kot je bilo prvotno mišljeno, da je bila zgrajena v sedemnajstem stoletju. Arheologi, ki so bili prisotni pred obnovo, so zgraditev cerkve postavili nazaj na začetek dvanajstega stoletja, o čemer pričajo opravljene raziskave.

Da pa je bilo delo v teh višinskih krajih uspešno izpeljano, gre zasluga cerkvenim klju-

Ključar Štefan Grabner ob cerkvici sv. Jošta

čarjem Štefanu Grabnerju, p.d.Jovanu in Filipu Klavžu, p.d. Klavžu in župniku Tonetu Vrisku, ki ima na skrbi kar tri fare. Za obnovo sv. Jošta sta si vse skrbi naložila omenjena ključarja, od zbiranja sredstev, dovoza gradbenega materiala do organizacije dela, tudi sama sta veliko pomagala. Posebno kadar je kdo manjkal, je bilo treba pomagati. Vse to pa je ob kmetovanju kar težak zalogaj v teh višinskih krajih. Pa vendar, kjer je volja in pogum, se da marsikaj izpeljati, posebno še, če ljudje akcijo darežljivo podprejo. Res je, da je ostalo še precej dolgov, ki jih bo treba poravnati in vsakemu častilcu sv. Jošta bodo hvaležni za darove. Sv. Joštu so se priporočali v varstvo drvarji in furmani, častili pa so ga tudi berači, katere so nekdanj na križevu nedeljo kmetje pogostili in obdarovali.

Lani na križevu nedeljo, 17. septembra je bila prvič v zgodovini v tej cerkvi sv. Birma. Škof dr. Franc Kramberger je zakrament sv. Birmo podelil 45 birmancem. Štirje birmanci so bili iz Javorja, ostali pa iz drugih župnij, kar je ponos za kraj, cerkev in farane Javorja. Kot so mi povedali, je bil v prejšnjih časih velik shod romarjev na velikonočni ponedelje in tudi zdaj bo bolje obiskan, ker je spet kot nekoč cerkveni praznik in dela prost dan.

Lepo obnovljena cerkvica sv. Jošta bo svetel spomenik bodočim rodovom v spomin vseh tistih, ki so se pri obnovi kakorkoli sodelovali. Naj Bog vsem bogato povrne ter ta božji hram ohrani bodočim rodovom.

Ludvik Mori